РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.

"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, мені-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.

"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 5-го серпня 1915. Ч. 91. VOL. XXIII. JERSEY CITY, N. J., Thursday, August 5, 1915. N. 91.

РОСІЙСЬКІЙ АРМІЇ ГРОЗИТЬ ВЕЛИКА НЕБЕЗПЕКА.

Німецькі війска зближають ся до шляху Варшава-Петроград. — 4.555 полонених.

Коло Івангорода Москалі стратили 4.400 в полонених, 32 гармати і 11 машинових крісів.

Макензен переломив російську лінію на північ від Холма. — 3.300 полонених.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

РОСІЙСЬКІ ВІЙСКА У ВЕЛИКІЙ НЕБЕЗПЕЦЇ.

ЛОНДОН, 3. серпня. — **Послідні вісти, які наспіли з Петрограду і Берліна, вказують на се, що саме занятє Варшави Німці полишили тепер на другім пляні.**

Під ту пору **Німці роблять всї зусиля, щоби окружити і знищити головну російську армію. Сї здогади потверджують послідні наступи союзних армій на полудни, на заході і на півночи.**

Від полудня **війска Макензена і арх. Йос. Фердинанда прямують на Брест лит., на заході армія Войрша вбиває ся клином між Варшаву і Івангород, від півночи армія Ґальвіца перейшла Буг і відтинає відворот російській армії коло Варшави.**

Пляни **німецьких полководців сягають навіть ще дальше. Воєнні операції Більова на півночи від Ковна і в Курляндії мають на цїли переломанє другої головної оборонної лінії Москалів (Брест лит.-Ґродно-Ковно), заки російські війска зовсім уступлять з Польщі і укріплять ся на сїй новій лінії.**

Новий наступ **Бем-Ермолія в напрямі Ковля вказує знова, що полудневе крило величезної армії розпічнє небаром також воєнні операції на більшу скалю.**

Воєнні знавці **признають, що російська армія в Польщі находить ся в дуже великій небезпеці і сумнівають ся, чи вона зможе без значних страт перевести свій відворот.**

НА ЗАХІД ВІД ВАРШАВИ СПОКІЙНО.

БЕРЛІН, 3. серпня. — Послідні урядові вісти доносять:

„**На захід від Варшави панує спокій**".

Отсї вісти вказують, що Німці зовсім не мають наміру здобувати Варшави при помочи бомбардованя і приступів. Послідні операції союзних війск в околици Варшави позволяють здогадувати ся, що плян занятя Варшави є получений рівночасно з пляном окруженя російської армії, яка боронить Варшави.

В тій цїли союзні війска покинули всякі фронтальні напади на Варшаву від заходу, а старають ся окружити зі всїх сторін варшавську армію. Сї наміри німецьких союзників находять потвердженє в послідних операціях союзних війск, які перейшли на полудне від Варшави Вислу, а на північний схід від Варшави ріку Буг, щоби довершити цїлковитого окруженя Москалів.

АРМІЯ ҐАЛЬВІЦА ЗАНЯЛА ВИШКІВ І ПЕРЕПРАВИЛА СЯ ЧЕРЕЗ БУГ.

ПЕТРОГРАД, 3. серпня. — **300.000 армія під командою Ґальвіца розпочала сильний наступ в полудневім напрямі, щоби перетяти зелїзничий шлях, який веде з Варшави до Петрограду. Здобувши місто Вишків над Бугом, німецькі війска посувають ся в напрямі міста Тлуща, через котре переходить зелїзничий шлях Варшава-Петроград.**

Армія Ґальвіца є заосмотрена у велике число тяжкої і легкої артилєрії та скріплена новими війсками, які правдоподібно прибули зі західного терену війни. Є се наглядним, що Ґальвіц дістав приказ з цїлою силою вдарити здовж боєвої лінії на північ від Варшави і без дальшого опізненя здобути Варшаву.

Місцевість Вишків лежить над Бугом у віддаленю 50 км. на північний схід від Варшави.

Місцевість Тлущ лежить на схід від Варшави у віддаленю 50 км.

НІМЦЇ ПЕРЕЙШЛИ ВЖЕ НАРВУ НА ЗАХІД ВІД ЛОМЖИ. — 1.555 ПОЛОНЕНИХ МОСКАЛІВ.

БЕРЛІН, 3. липня. — Вже майже цїла боєва лінія здовж Нарви є в посїданю Німців. Послідні операції німецької армії на захід від Ломжи вказують на се, що і отся послідна російська кріпость над Нарвою опинить ся небаром в руках Німців.

Головний німецький штаб доносить:

„**На північний захід від Ломжи наші війска перейшли Нарву, переломивши в кількох місцях опір Москалів. При тім полонили наші війска одного російського офіцира і 1003 салдатів.**

„**На воєннім теренї між Нарвою а Бугом наші війска посувають ся з добрим успіхом дальше наперед. В деяких місцях доходять вже до Буга. Тут полонили ми одного російського офіцира і 550 салдатів**".

Місцевість Ломжа лежить над Нарвою на полудневий схід від міста Новгорода. Кріпость Ломжа складає ся з кількох фортів по обох сторонах ріки, які боронять переходу через Нарву. Приступ до фортів від півночи є утруднений з приводу великих баґон. Однак тепер німецькі війска зближають ся до Ломжи від полудневого заходу, тому і здобутє її не буде получене з великими трудностями.

В ОКОЛИЦЇ ЛОМЖИ ПОЛОНИЛИ НІМЦЇ ДАЛЬШИХ 3.000 МОСКАЛІВ.

БЕРЛІН, 3. серпня. — Над рікою Нарвою в околиці кріпости Ломжи прийшло до нових битв, які закінчили ся успішно для німецької армії. Німецькі війска заняли нові місцевости і змусили неприятеля утїкати під форти кріпости.

Урядовий звіт звучить:

„**В битвах, які вчера відбули ся в околиці кріпости Ломжи над Нарвою, наші війска віднесли повну побіду над неприятелем. Москалї утїкли в напрямі Ломжи, шукаючи охорони під фортами кріпости. Число Москалів, полонених в тих битвах, виносило вчера понад 3.000**".

НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА НА СХІДНІМ БЕРЕЗІ ВИСЛИ ПОЛОНИЛИ 750 МОСКАЛІВ.

БЕРЛІН, 3. серпня. — Німецькі війска, які переправили ся між Івангородом а Варшавою на східний берег Висли, посувають ся чимраз дальше на схід. Москалї ставлять лише слабий опір.

Головний німецький штаб доносить:

„**Німецька армія на східнім березі Висли займає щораз то нові місцевости, проганяючи Москалів, які з великим поспіхом уступають на північний схід. Вчера полонили ми 750 Москалів**".

АВСТРІЙЦЇ ВІД ПІВНОЧИ ОКРУЖАЮТЬ ІВАНГОРОД. — 2100 ПОЛОНЕНИХ МОСКАЛІВ.

ВІДЕНЬ, 2. серпня. — Перстень довкола Івангорода з кождим днем затїсняє ся. По побідах коло Підзамча і Курова союзні війска зближають ся до Івангорода. Для відвороту Москалів з Івангорода позістає вже лише один зелїзничий шлях, який веде з Івангорода через Луків до Брестя литовського.

Міністерство війни оголосило з поля війни отсї вісти:

„**На північ від місцевости Підзамча, яку австрійські війска здобули ще 31-го липня, армія ґен. Войрша посунула ся через лїси дальше на схід, розбивши знова віддїли утїкаючих Москалів. 1.500 полонених і 8 машинових крісів опинило ся в наших руках.**

„**Коло Курова, на полудневий схід від Івангорода, німецькі війска віднесли побіду над Москалями, беручи в полон 600 салдатів**".

Про острілюванє фортів Івангорода телєграми в послідних днях нічого не згадують. З того можна заключати, що союзні війска не думають Івангорода брати приступом, який вимагає великих жертв в людях і амуніції, але старають ся його передівсїм окружити. Правдоподібно російська армія опорожнить Івангород зовсїм добровільно тоді, коли буде бачити, що їй грозить цїлковите відотнєнє. Тут повторить ся історія, подібна до опущеня Москалями Перемишля.

АВСТРІЙСЬКІ ВІЙСКА ПОЛОНИЛИ НА ЗАХІД ВІД ІВАНГОРОДА 2.300 МОСКАЛІВ І ЗДОБУЛИ 32 ГАРМАТ ТА 11 МАШИНОВИХ КРІСІВ.

ВІДЕНЬ, 3. серпня. — Нині оголошено урядово отсї вісти з поля війни:

„**Коло Дамажова, напротив устя ріки Радомки союзні війска віднесли нові успіхи.**

„**На захід від Івангорода австрійські полки взяли приступом вісїм становищ Москалів. Найбільше відзначив ся 50-тий полк піхоти, який сам здобув чотири російські становища. Ми полонили 15 російських офіцирів і понад 2.300 салдатів. Крім того здобули ми 32 гармат, між тими 21 тяжких, 11 машинових крісів та великі скількости ріжних воєнних матеріялів**".

ВІЙСКА АРХ. ЙОСИФА ФЕРДИНАНДА І МАКЕНЗЕНА ПОСУВАЮТЬ СЯ В НАПРЯМІ БРЕСТЯ ЛИТОВСЬКОГО.

Берлін, 3. серпня. — Союзні війска під командою арх. Йосифа Фердинанда і Макензена продовжають дальше свій наступ на північ від Люблина і Холма. Їх головною цїлию є передівсїм занятє шляху, який лучить Івангород через Луків з Брестем литовським.

Звіт німецького головного штабу звучить:

„**Союзні війска між Вислою а Бугом посувають ся на цїлій лінії дуже скоро дальше наперед. Вчера помимо безнастанних битв, які приходить ся зводити з уступаючими Москалями, союзні війска осягнули лінію, яка йде на схід від Івангорода через Курів, Ленчну і Савин аж до Буга. Переслідуванє Москалів відбуває ся без перестану дальше**".

Теперішна боєва лінія союзних війск є віддалена від зелїзничого шляху Івангород-Луків-Брест лит. 60 до 90 км. Отсей скорий наступ союзних війск на північ має на цїли не лише сам Брест литовський, але також відотнєнє відвороту російській армії, яка під ту пору боронить Івангорода.

МАКЕНЗЕН ЗНОВА ПЕРЕЛОМИВ РОСІЙСЬКУ ЛІНІЮ. — 3.300 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 3. серпня. — Макензен переломив російську лінію між Вепром а Бугом і посуває ся дальше в напрямі Брестя лит. Москалї заняли були на лінії Курів-Ленчна-Савин сильно укріплені становища, намагаючи ся здержати дальший похід союзних війск. Однак війскам Макензена удало ся на схід від Ленчної і на північ від Холма в кількох місцях переломити російську лінію і задати Москалям великі страти. Тисячі полонених і велика добича воєнних матеріялів опинили ся в наших руках.

Головний німецький штаб доносить:

„**Армія Макензена стрінула вчера сильний опір зі сторони Москалів на лінії Ленчна-Савин (між Вепром і Бугом). Пополудни німецькі війска переломили на схід від Ленчної і на північ від Холма лінію неприятеля. В ночи Москалї опустили майже всї свої попередні становища, уступаючи дальше на північ; лише в деяких місцях ставили Москалї слабий опір.**

„**На схід від Ленчної полонили ми вчера 2.000 Москалів. Між Холмом і Бугом взяли ми за послідні два дни 1.300 Москалів в полон і здобули кілька машинових крісів**".

АРМІЯ БЕМ-ЕРМОЛІЯ РОЗПОЧАЛА ПОХІД НА КОВЕЛЬ.

ВІДЕНЬ, 3. серпня. — Австрійські війска під командою Бем-Ермолія, які вже від довшого часу укріпили ся були на правім березї Буга, розпочали тепер наступ в напрямі міста Ковля, через котре переходить важний зелїзничий шлях, який лучить Брест литовський з Києвом.

Урядове донесенє подає отсї вісти:

„**Австрійські війска, які між Сокалем а Криловом перейшли ріку Буг, посувають ся на північний схід в напрямі Ковля. Війска находять ся вже в околиці Володимира волинського. Також і дальше на північ, висше Дубянки (на схід від Холма), австрійські війска в значній силї прямують на схід в напрямі Ковля**".

Місто Ковель є віддалене від Володимира вол. всего 40 км. Через здобутє Ковля російська армія в Галичині зістане цїлковито відтята від прочих армій в Польщі і на півночи.

Коли Ковель опинить ся вже в руках союзних війск, тоді доперва наступить дальше опорожнюванє з Москалів решти східної Галичини, а вслїд за тим похід на Київ.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА ЗДОБУЛИ МІТАВУ.

БЕРЛІН, 2. серпня. — Мітава, столиця російської ґуберні Курляндії, находить ся вже від вчера в руках наших війск. Армія, яка надійшла від заходу, перейшла на цїлій лінії здовж ріки Аа і посуває ся скоро в напрямі міста Риги і ріки Дини.

Урядовий звіт подає отсї вісти:

„**По короткій битві наші війска заняли Мітаву. Місто загалом не є знищене.**

„**На схід від Поневєс воєнна акція наших війск розвиває ся зовсїм правильно**".

Мітава, столиця курляндської ґуберні, числить понад 35.000 мешканців. Мітава лежить у віддаленю всего 40 кільометрів на полудневий захід від Риґи.

Ріка Дина, до котрої зближає ся тепер німецька армія, є віддалена від теперішної боєвої лінії: на півночи всего 40 км. а на полудни 100 км. Над устєм Дини до Балтійського моря лежить місто Риґа, котре є тепер головною цїлию операції німецької армії.

ВІЙСКА БІЛЬОВА ІДУТЬ В НАПРЯМІ ДИНАБУРҐУ. — 1.750 ПОЛОНЕНИХ МОСКАЛІВ.

БЕРЛІН, 3. серпня. — Армія Більова віднесла нові успіхи в Курляндії. Німецькі війска взяли приступом оборонні становища Москалів на лінії Вобольники-Сабоч і змусили їх уступити в напрямі Динабурґу. Таксамо і в околиці Мітави Москалї були приневолені уступити дальше на північний схід від Мітави.

Головна німецька кватира доносить:

„**В битвах коло Мітави полонили наші війска около 500 Москалів.**

„**На схід від Поневєс неприятель опустив свої оборонні становища, утїкаючи дальше на схід, не ставляючи сильнїйшого опору. Наші війска взяли приступом російську лінію Вобольники-Сабоч і полонили при тім 1.250 салдатів та здобули 2 машинові кріси**".

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ:

ЗАГАЛЬНІ СТРАТИ ІТАЛЇЙЦІВ ОЦІНЮЮТЬ НА 250.000. — АВСТРІЙЦЇ ПЕРЕХОДЯТЬ ДО НАСТУПУ.

ВІДЕНЬ, 3. серпня. — **Великі страти Італїйців в битві над рікою Ізонцо і коло Ґориції підвисшили загальне число італїйських страт на 250.000 в убитих, ранених і полонених.**

Над рікою Ізонцо Італїйці пробували ще в кількох місцях продовжати офензиву, але безуспішно. Коло Ґориції застановили вони зовсїм дальшу воєнну акцію.

На вижині Карзо напади Італїйців відбито, задаючи їм значні страти.

На границї Країни, Каринтії і Тиролю одержали австрійські війска нові сили і розпочали наступ на цїлій боєвій лінії. Вже на початку битви удало ся австрійським війскам взяти приступом деякі важні становища неприятеля, які Італїйці заняли були з великими жертвами.

ІТАЛІЯ ДРОЖИТЬ ПЕРЕД НАСТУПОМ АВСТРІЙЦІВ.

РЕМ, 3. серпня. — **Вісти, які надійшли з поля битви, доносять, що Австрійці розпочали великі приготовленя до нападу на північну Італію здовж долини ріки Адиґі.**

Італїйські летуни повідомили, що великі віддїли війск і величезне число гармат транспортують Австрійці в напрямі Роверето.

Сї вісти викликали серед італїйського населеня великий неспокій. Італїйці побоюють ся, що Австрійцям може удати ся занятє Венеції.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.00 per year	на рік $2.00
$1.00 per 6 months	на пів року $1.00
0.75 per 3 months	на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries:	В місті Jersey City, до Канади і других країв:
$3.00 per year	на рік $3.00
$1.50 per 6 months	на пів року $1.50
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовлення належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всі оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

При всяких нагодах: на вічах, на зборах, при роботі, на забавах, на весілях, хрестинах і т. д. памятаймо про жертви теперішної війни у нашім рідніи краю та збираймо як найбільше жертв на ту сьвяту ціль народну!

РОСІЯ НА ПЕРЕДОДНІ РЕВОЛЮЦІЇ.

Кождий день приносить вістки, які недвозначно говорять, що Росія стоїть перед вибухом недалекої революції. Те, що в більших містах в Росії недавними днями розіграло ся, вказує зовсім виразно, що революція вже зняла ся тай вона своєю силою далеко переважить революцію з року 1905. Революційні розрухи розпочали ся вже 9. червня о год. 5. пополудни у місті Москві і до нинішного дня не то що не пригасають, але противно, силою своєю змагають ся. Нині в Москві справа так представляєть ся, що рабунки і підпали прибрали великі розміри, публичних будівель стереже війско, рух телеґрафічний для приватних осіб цілковито застановлений, часописи від попередної середи не виходять; а через весь час відбувають ся масові арештованя студентів, інтеліґенції і робітників.

Революційні рухи з Москви перекинулись і на инші міста Росії як Петроград, та на міста України: Київ, Харків, Одесу і Казань. Всюди завзято працюють орґанізації, щоби по страшнім розгромі російської армії, який наступив в останних двох місяцях в Галичині, розпочати боротьбу на житє і смерть з московським царатом.

Перші розрухи вибухли в Москві приготовані навіть, як здаєть ся, військовими російськими кругами. Николай Николаєвич по розгромі своєї армії шукав жертвенного „козла". Тому велів приготовити погром на Німців і Австрійців, що проживали в Москві, бо буцім то сї „шпіони" спричинили погром російської армії. Дійсно 9. червня с. р. згромадила ся кілька тисячна товпа робітників на подвірях фабрик Зіндля і Гібнера та зголосила цілий ряд домагань. Коли директор фабрики Карльсен не приняв домагань до відома, товпа розпочала руйнованє фабрик. Карльсен перед розбішеною товпою почав утікати, вкінци кинув ся до плиткого московського каналу, щоби дістати ся на другий беріг. Тут однак з противної сторони допала його товпа та убила на смерть. Опісля товпа кинула ся на помешканя прочих директорів, які однак завчасу здужали укрити ся.

В ночи з 9. на 10. червня панував в місті позірний спокій; але 11. червня згуртували ся на місті нові товпи та з пекольним вереском і криком переходили улицями міста. На переді походу несено навіть портрет царя і Николая Николаєвича. Коли товпа зросла до тисячів, кинула ся нищити та рабувати доми Німців і Австрійців; вечером того дня дільниця замешкана Німцями представляла страшний образ руїни.

Та старанно приготований сей патріотичний похід-погром перемінив ся в революційні розрухи. Товпа по дорозі кинула ся відтак на переходячих официрів московського ґарнізону, зачала їх на улицях бити палками за те, що вони підносили оклики в честь Николая Николаєвича. Товпа обкладаючи официрів кричала: „Проч з кровожадними розбишаками!"

Того самого дня підложила товпа 80 пожарів в Москві; зрабовано 475 склепів і 217 приватних помешкань. Показуєть ся, що знищено лише малу скількість склепів і помешкань німецьких; зруйновано також 90 російських — а між пошкодованими є більшість Анґлійців, Французів, Американців і Шведів.

Коли московський уряд зміркував, що має до діла не з патріотичними манїфестаціями, але з революцією, цар велїв уступити звісному назадникови, — міністрови внутрішних справ Маклакови — а надто президент „Думи" Родзянко завізвав посольських провідників поодиноких партій до Петроґраду, де розпочали ся наради, в який спосіб занобігти революції. Так само відбувають ся дуже важні наради міністрів, які сподіють ся, що скорим скликанєм думи та заповідженєм вільнійших реформ уратують Росію перед революцією і розпадом.

В наслїдок погрому російської армії в Галичині і Буковині уступив вже міністер війни Сухомлінов, а цар на його місце іменував ґенерала Поліванова. Таксамо має уступити міністер заграничних справ Сазонов, який в зимі сего року виступив в думі дуже остро проти Українців. Має уступити рівнож президент міністрів Ґоремикин і инші міністри. Говорять також про уступленє начального вождя російської армії великого князя Николая Николаєвича, якого місце мав би заняти ґенерал Рузский. Раз враз відбувають ся наради в царській резиденції — в Царськім Селї. До нарад покликують ріжних впливових людий і то не тільки з правительственних партій, але і з опозиційних. Щоби приєднати народ, заповів цар скликанє думи на серпень с. р., де мають рішити ріжні реформи. Все те вказує, що московський цар і його міністри дрожать о своє житє, яке хотіли би ратувати якимись незначними уступками перед оправданим гнївом поневолених народів.

Деякі московські часописи пишуть вже про потребу знесеня всїх обмежень, які наложено на немосковські народи. Вони кажуть, що Росія потребує внутрішного мира, а мир сей дістане, коли перестане гнобити чужі народи як Українців, Фінляндців, Кавказців і т. д. Внутрішний мир є конечний для Росії ще і з тої причини, що Росія потребує богато гроша, а заграниця дасть гроші на веденє війни тільки тоді, коли в Росії буде спокій.

Та заходи московського уряду, малими дрібницями відвернути революцію, приходять — мабуть за пізно. Великі демонстрації робітників в Петроґраді, Москві, Києві, Одесї і инших більших містах, робота тайних революційних орґанізацій, видаванє революційних відозв і часописий, загальне невдоволенє і обуренє на уряд, все те вказує, що в наслїдок розбитя російської армії союзними військами повторить ся — здаєть ся вже невдовзї — історія зперед 10 літ, тільки в більших розмірах і з ліпшим успіхом. Дай Боже, щоби недалека революція принесла успіхи і українській справі, щоби закордонні Українці могли скинути з себе ненависне московське ярмо!

УКРАЇНСЬКЕ ЖИТЄ В ОСВОБОДЖЕНІМ ЛЬВОВІ.

(Конець).

Про настрій, який запанував серед української громади Львова в хвилї прибутя там наших військ, сьвідчить вступна статя в 1. ч. „Нового Слова" з 23. червня с. р., друкована по українськи і по німецьки. Ся статя звучить:

НАШ ПРИВІТ:

У престольний город Австрійської України, у стародавний город кн. Льва, вступили вчера побідні, славою й лаврами вінчані наші війска.

По важких днях чорної, безпросьвітної московської ночи настав ясний, сонїшний день!

Над побитою, кінськими копитами зораною, людським тїлом зволоченою, горячою кровю напоєною землею зійшло ясне, благодатне Сонце Волі і Свободи!

Як гнїтучий, кошмарний сон проминули страшні дні московського гнету.

Смертельно ранений московський медвідь поволїк ся у свій барліг.

Проминуло десять довгих, безконечних місяців тюрми й неволї. Та за той час перейшли ми безприкладне, справді Дантївське пекло мук і терпінь, наруг, заборон, знущань і гнету.

Неситі, відвічні вороги України, закували в міцні, зелїзні кайдани наше Слово, нашу Мову невмірущу, знеславили наші духові клейноти, оплювали нашу національність і віру, сплюндрували наші городи і села.

„Ой біда, біда чайцї небозї,
Що вивела діток своїх при
битій дорозї..."

Стара гетьманська пісня — та не передавнена!

Дикі орди білого царя перейшли через нашу землю, несучи матеріяльну й духову руїну, забираючи в сибірський ясир наших батьків, братів, синів.

Посїпаки царського уряду тисячами і тисячами арештували Українців, довгими місяцями держали їх у відразливих і заразливих тюрмах, а відтак гнали в Сиберію за те, що вони у важких моментах дієвих іспитів не перестали горячо любити свого обоженого Монарха — за те, що зберігли нічим незахитану вірність для Престола і Держави — за те, що визнавали гонену і переслїдувану українську народність і українську католицьку віру.

Так, визнавали, бо наша народність стала тепер релїгією народу.

Нікого не щаджено. Безперервний ланцюх страдальців: перш усього наш достойний Митрополит, князь української церкви, а відтак довгі ряди української інтеліґенції, міщанства, селянства, робітництва.

Десятьмісячна російська інвазія се десятьлїтня темниця Українського Народа Галицької Землї.

Останні дні, останні тижні пробуваня російських війск в Галичині — се божевільний шал дикої орди. Виселювано цїлі українські села — повіт за повітом, вивожено майно наших народних інституцій, граблено і рабовано все і всюди.

Нема слів, щоб висказати біль, що скаменїв внутрі нашого збірного народного серця, нема красок, щоб змалювати нашу безталанщину, нашу недолю, мартирольоґію нашого народа.

Тому то тим більше, тим горячійше з серця мілїонів понижених, прибитих, ограблених, і з щирого серця чотиромілїонового українського народа Галичини витаємо славних, геройських Побідників, витаємо славою окриту армію нашого улюбленого старенького Монарха, витаємо сьміливих Лицарів, відважних, гордих Витязів, що у тяжкім труді, поборюючи безчисленні перепони, побідно йдуть вперед, йдуть там, де в ясних промінях золотом сяють верхи Київа, столиці Соборної України.

Нехайже-ж сьвітляна зоря побіди, що промінно грає на Ваших чолах, веде Вас ген, ген над Дніпро ревучий і там ще далї на степи українські!

Сердечно і радісно витаємо наших молодих українських орлят, сьміливих Січових Стрільців, що на крівавих полях продовжують славну, преславну традицію безсмертних Героїв-Гетьманів: Хмельницького, Дорошенка, Мазепи, Орлика, що кладуть свої буйні голови за „сьвятую воленьку" Соборної України.

Витайте-ж нам, Атамани, Сотники і ви всї безіменні Лицарі, витайте в серцї Галицької Землї.

Із щирою, сердечною вдякою витаємо славні, сталеві війска нашого Великого й Могутного Союзника, німецького Імператора Вільгельма II, що йде побідно на схід, несучи знищенє тьмі й неволї.

Одночасно в тій сьвяточній хвилї шлемо дружний привіт геройським турецьким війскам, давним, історично випробуваним приятелем України.

Хто більше терпить, той зуміє й глибше відчути радість з побіди.

Тому то із глубини хоч наболїлого, але рівночасно триюмфуючого серця кличемо:

Нехай живе славна, непобідима армія нашого улюбленого Монарха, Цїсаря Франц Йосифа I.!

Нехай живуть наші молоді орли, Українські Стрільцї!

Нехай живе велика Армія Могутного Союзника, славного Імператора Вільгельма II.!

Нехай живе Вільна Україна від Карпат до Кавказу!

Комітет Українців міста Львова рішив сейчас приступити до видаваня українського дневника у Львові. З огляду на те, що „Діло" виходить у Відни, а до часу московського приходу до Львова виходив популярний днєвник „Нове Слово", якого концесія очевидно і тепер є важна, рішено видавати „Нове Слово", яке вийшло в середу 23. червня с. р. в первісній величині, але тільки о чотирох сторонах друку. Редактором є урядник Земельного Банку Гіпотечного п. Федь Федорців. Поодиноке число коштує 6 сот., з пересилкою 10 сот., півмісячна передплата 90 сот., з доставою до дому у Львові або з почтовою пересилкою на провінцію 1 К. 50 сот. „Нове Слово" друкуєть ся в друкарни „Діла"; його адреса: Львів, Ринок ч. 10.

Президія Комітету була дня 23. червня у команданта Львова ґенерал-майора Рімля, передаючи до його рук телеґраму до цісаря від львівської української громади з подякою і висказами радости з того, що наш край так блискавично освободжуєть ся від московської повени. При тій нагоді прошено команданта о охорону львівських Українців перед напастями львівських хуліґанів, котрі супроти Українців придержують ся того самого способу, якого держали ся до війни і підчас московського панованя. На се сказав ґенерал, що недопустить до жадних надужить, а се, що доси стало ся, просить вибачити; бо австрійські власти не мали ще часу розпочати правильного урядованя.

До Львова приїхав на короткий побут намісник др. Коритовський та відбув нараду з нотарем п. Осипом Онишкевичем в справі визначеня трох Українців до прибічної ради для правительственного комісаря міста Львова. Як донесли часописи, міську раду у Львові, в якій Українці на 100 членів не мали ні одного представника, правительство вже розвязало, іменуючи правительственним комісарем старосту Грабовського і додаючи йому прибічну раду, зложену з 18 членів і 6 заступників, з того два члени (нотар Осип Онишкевич і директор філії академічної ґімназії Ісидор Громницький) і один заступник (директор Нар. Торговлї Василь Нагірний) є Українцями — решта Поляки і Жиди.

Українське жіноцтво у Львові покликало на ново до житя „Українську самаританську поміч", на чолї якої стоїть учителька п. Павлина Гладилович — з цїлию нести поміч нашим раненим жовнїрам. Москалї, втікаючи зі Львова, забрали з львівських шпиталїв все урядженє, не оставляючи навіть постели. Тяжко хорих жовнїрів кидано на голу долівку, не журячи ся про них зовсім. Треба було урядити, що можна. І наше українське жіноцтво у Львові зібрало сейчас між львівськими Українцями шпитальний інвентар (ліжка, постіль) на більше як 250 ліжок і урядило шпиталї для жовнїрів в духовнім семинари, в дяківській бурсї і в лїчници. На жаданє „Української самаританської помочи" пристали військові власти, щоби в згаданих шпиталях завідували виключно Українки.

Як довідуємо ся з „Нового Слова", Краєвий Союз Кредитовий урядував безперервно під проводом директора Костя Паньківського, який підчас московського пановання у Львові положив для Українців такі заслуги, як президент міста д-р Рутовський для Поляків. За час московського пановання Краєвий Союз Кредитовий виплатив своїм вкладникам квоту 90.481 К. 85 сот., а на підклади цінних паперів і вкладкових книжочок українських стоваришень і инших інституцій квоту 10.576 К. 20 сот. — разом суму 101.58 К. 05 сот. В сей спосіб Краєвий Союз Кредитовий доказав, що і серед найбільше невідрадних відносин потрафить удержати ся на поверхни житя і тому тим більше скріпив довірє нашої суспільности до себе. Так само завдяки Костеви Паньківському могло урядувати „Повітове Товариство Кредитове" у Львові, яке виказує кілька тисяч корон обороту. Про инші інституції в згаданих двох числах „Нового Слова" ми не знайшли вісток.

Кацапи в божевільнім страху втікали перед нашим війском. З усїх усюдів, а особливо з темної Лемківщини, сотки і сотки людий втікало до Львова. Та видко кара Божа не оминула народних зрадників. Недовго перед приходом наших війск стояв на стації Підзамче у Львові предовжезний потяг наладований москвофілами, головно Лемками і мав вже відїзджати в напрямі Бродів, коли на него наїхало два поїзди: один санїтарний, а другий наладований війском. Підчас зудареня згинуло або тяжко окалїчіло кількасот москвофілів. Вид був страшний, сотки людських трупів, всюди повно крови і порозбиваних людських мозків. Не ліпше повело ся і тим кацапам, які заїхали до Київа. Замісць похвал за свою народну зраду, діждали ся там галицькі кацапи загальної погорди; на них плюють на улици і прозивають зрадниками, які конституцію проміняли за московську нагайку. Москвофіли аж в самій Росії, за якою так тужили, дістали добру науку!

Разом з москвофілами сотками втікали до Росії галицькі вшехполяки.

(З віденської „Свободи")

ЗАГАЛЬНА УКРАЇНСЬКА РАДА.

Осьме засіданє Загальної Української Ради відбуло ся дня 26. червня. По принятю протоколу з попереднього засіданя президент др. Кость Левицький дав вислів радости, яка наповняє серця всїх Українців на вість про увільненє Львова, старої столиці наших князів, теперішного центра нашого політичного, культурного й економічного житя. Через увільненє Львова відзискуємо назад той клаптик нашої землї, на котрій можемо жити як вільні горожани конституційної держави та працювати для розвою нашого національного житя. Увільненє Львова дає нам змогу робити дальші заходи, щоб український нарід в границях Австрії дійшов до самоуправи; дає нам надію, що побідні війска пійдуть дальше на схід на українські землї та увільнять український нарід з московської неволї.

Промову президента привитали зібрані оплесками.

Опісля подав президент до відома, що дня 19-го червня відбула повна президія Ради, а се: пп. Кость Левицький, Лев Бачинський, М. Ганкевич і М. Василько конференцію з президентом міністрів ґр. Штірком, предкладаючи йому домаганя Українців щодо політичної відбудови східної Галичини і Буковини та вручаючи відповідні меморіяли, випрацьовані правно-політичною секцією З. У. Р. Над звітом розвинула ся широка, місцями бурлива дискусія, в якій забирали голос пп. Макух, Василько, Кость Левицький, Трильовський, Лев Бачинський, Весоловський, Ганкевич, Цегельський і Голубович. Усї висказували думку, що відповідь на домаганя українського народу цілком невдоволююча і що треба доложити всїх сил, аби український нарід в Австрії осягнув ту повноту прав, за яку так довго вже боре ся. Ухвалено резолюцію з зазивом до президії, щоби надальше робила невсипущі заходи для зреалїзованя домагань українського народу.

Дальше принято до відома звіт президії про заходи в справі обсади авдиторіяту Українцями та про внесенє меморіялу в сїм напрямі; в справі ратункової акції в формі дешевого кредиту для наших фінансових інституцій; в справі повороту до краю нашого цивільного населеня і українського духовеньства. Щодо сього повороту управильнено в порозуміню з міністерством внутрішних справ видаванє леґітимацій і поручних листів в сей спосіб, що народна канцелярія при Йозефштедтер-

ПОЛЬОВАНЄ НА МЕДВЕДІ.

Німецький цїсар (дзвонить і кличе до своїх ґенералів: Більова, Гінденбурґа і Макензена): А гей, вже готовий окріп, давайте медведя Як не можете ще зловити великого, то покищо давайте малого!

(N. Y. Evening Sun.)

штрасе 43—45 видавати-ме леґітимації, а поручні листи парляментарна репрезентація, такіж листи для духовенства парляментарна репрезентація в порозуміню з ґенеральним вікарієм о. Філясом.

На внесенє п. Ганкевича уповажнено правно-політичну секцію оголосити відозву Загальної Української Ради до українського населеня Галичини і Буковини в тексті, секцією усталенім.

П. Лев Бачинський подав до відома Ради, що український табор военних еміґрантів в Ґмінді уладжує дня 27. червня Шевченківське сьвято і просить членів З. У. Р. взяти участь в тім сьвяті.

На сім засіданє замкнено з тим, що найблизше скличе президія письменно.

За секретаріят **В. Темницький.**

ПО ЗДОБУТЮ ЛЬВОВА.

З Вольфсберґу пишуть до віденського „Діла":

Радісна подія визволеня нашого столичного міста Львова зворушила нашу оселю в Вольфсберзі до глубини серця. Звістка про се наспіла до нашої оселї дня 22-го червня вже пізно, бо коло 10. години вечером. Ті, що перші довідали ся, не могли здержати ся, щоби з тим, що наповняє радостию серце, не поділити ся таки зараз. Затрублено. Хто ще не спав і богато з тих, що вже спали, зірвали ся і побігли за голосом труби на майдан коло почтового будинку.

Тут оповіщено їм ту радісну звістку, що центр нашої галицької України, наш Львів, вже увільнений. Як по якій тяжкій зморі люди відітхнули, лиця прояснили ся і голосні голоси „слава" пронесли ся по долині Ляванту між верхами Альп. Многим полили ся сльози радости, бо всім заблисла надія на цілковите визволенє рідної землї. Без нічийого проводу з уст тисяч зібраного народу пронесли ся слова гимну цісарського і нашого національного гимну.

Ще до пізна люди в бакарах обговорювали ту радісну подію, висновуючи надії на красшу будуччину по повороті до дому, якого хвиля зближає ся. А від часу до часу чути було з ріжних бараків голоси українських пісень.

На другий день в церкві оселї відправлено торжественне, соборне богослуженє. Церква виповнила ся по береги, а хто не міг помістити ся, той стояв коло церкви. На богослуженє явили ся представники властий, політичної військової управи оселї.

По богослуженю вирушив народ на майдан коло церкви. На приготовану трибуну виступив старший радник санітарний др. Евген Озаркевич, український політичний орґанізатор Львова і муж довіря нашої оселї, і словами до глубини серця потрясаючими промовив до зібраного народа про значінє сеї радісної події для держави, для нашого народа і цілої України. Грімкі оклики „славно" і оплески часто перерывали слова бесїдника, по відспіваню „Многая літа" для Монарха і союзних побідоносних армій, як також по відспіваню цісарського і національного гимну народ почав розходити ся.

Наконець депутація наших поселенців в Каринтії, зложена з представників сьвітської і духовної інтеліґенції і селянства в Вольфсберзї і двох представників нашої кольонії в Санкт Андре, пійшла до ц. к. староства в Вольфсберзі. Провідник депутації радник др. Озаркевич зложив перед ц. к. радником краєвого правительства бароном Оттом, яко місцевим представником правительства, в імени українських поселенців передісім бажанє з приводу сьвітлої побіди над ворогом і заразом заяву почувань вдячности і привязаня до австрійської держави і династії. Предетавник правительства обіцяв сю заяву нашої депутації предложити вищим властям і до престола.

З ЖИТЯ БРАЗИЛІЙСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

Українське сьвято.

Вечерок в честь Маркіяна Шашкевича відбув ся в Прудентополїс у неділю в Зелені Сьвята. У програму входили: вступне слово і відчит (виголосив о. Януарій Копиловський), а переплітали вечерок декламації і співи. Хоч дощевий був се день, всеж таки публики було немало. Безпосередно по вечерку відбула ся забава получена з монольоґами.

Шкільний іспит в Дорізоні.

До бразилійської „Праці" доносять: Дня 28. минулого місяця в українській школі на Дорізоні був уряджений іспит дітям, що ходять до тої школи. Саля була прибрана пальмовим листєм і цьвітами. Щоб усім було видно, як діти відповідають і що роблять на таблиці, зробили підвисшенє з дощок. Кождий міг бачити, чути і провірити перед громадою, що діти не бавили ся в протязі року.

Вислід іспиту був такий: Трета кляса читала, писала і перекладала на вкраїнську мову з портуґальського і німецького. В рахунках перейшли вже усі дроби прості і десяточні. В українській мові перейшли трету клясу лише до половини, бо богато часу забрав портуґальський язик, котрий яко державний наші діти мусять знати досконало, аби не бути слїпими.

Друга кляса перейшла всю українську книжку і половину портуґальської. Рахунки — всї прості числа в обсягу чотирох правил. Читанє, оповіданє, оповіданє з прочитаного і диктат з української і портуґальської мови.

Перша кляса також понисувала ся своїм знанєм в портуґальській і українській мові.

По іспиті дїти деклямували в висше згаданих мовах, т. є. в українсько-портуґальсько-німецькій. Остання деклямація була ніби розмова сина з батьком, як то наші темні розуміють школу.

По іспиті учитель дякував батькам, що нарешті порозуміли вагу школи і не відривали дітий що місяця та не держали дома по пів року. Се справа справді дуже важна і ми часто можемо бачити, як то діти марнують ся задля того, що батьки посилають без всякого порядку, що було і в дорізонській школі спочатку. Але тепер люди привикли до певного порядку, товариство шкільне заборонило посилати діти до школи, коли б дитину було взято в протязї року зі школи. Таким чином хоч не богато дїтий учить ся, але зате щось вони знають. А коли носилають та відбирають, то така справа тільки псує хід науки і заваджає тим, що ходять завсїди.

Думаємо, що не зле зроблять і инші наші товариства в Парані, коли установлять такий порядок. Хоч не богато вивчить ся дїтий, але вони, навіть в коротків часї, можуть стати до помочи учителям.

Допись з Куритиби.

Читаємо у бразилійській „Праці", яка виходить що суботи у Прудентополїс (Парана):

Заохочений до сего певною, дорогою для мене особою, беру за перо, щоби подїлити ся з Пов. Читачами „Праці" моїми вражінями з послїдних часів.

Найважнїйшою для куритибських Українців подією уважаю гостину о. Климентія Бжуховського, який зволив ласкаво прибути до нас не тільки задля потїхи чисто релїгійної, але й, так би сказати, і приватної натури. В неділю дня 9 мая с. р. відбуло ся гарне богослуженє з так чудовою і пориваючою проповідю, якої ми вже давно-давно не чули. По богослуженю відправив сей знаменитий проповідник парастас за всїх у страшній европейській війні поляглих Українців, за упавших наших героїв, за тих, що погинули там страшною голодовою смертю, за души спокійних старців і жінок, за души тисячів невинних українських діточок, помордованих жорстокою рукою московського ката, вкінци й за тих наших дівчат-сестричок, знасилуваних озьвірілою чередою кацапського козацтва. Признаю ся публично, що такого вражіня, яке викликав сей славний парастас на всїх присутних взагалї, а на мене особливо — я ще не бачив ніколи в житю. Коли роздали ся звуки жалібного церковного напіву, нагло усьо, що тільки помістило ся в нашій церковци, не виключаючи й самого о. Климентія — заплакало; прямо душею заридало так, що, здавало ся, парастас не скінчить ся. О, ті сердечні українські сльози, ті сльози в найстрашнїйшій біді загартованих наших кольоністів; ті сльози наших дрібних тут уже породжених діточок — не можуть пійти на марне. Ні, бо вони плили із самих глубин наших душ, з усїх закуточків наших сердець — плили... не на землю, а прямо вгору, перед трон самого Найвисшого Судії і говорили не тільки за себе, але й за наших помордованих батьків, мамів братів, сестер — за упавших оборонців нашої нації, за цїлу нещасну Україну. Ті наші кервавї сльози плили до неба, але відтам певно, о, певно спадуть градовою тучею, заслуженою карою на голови диких, безсердечних спричинників цїлого страшного нещастя й нинїшної недолі нашої дорогої України — на Москалїв. Молячи ся і плачучи, ми були певні, що кара Божа мусить досягнути варварських злочинників.

Ненячеб на потверджене тих наших надій зараз таки того-ж самого дня наспіли телеґрафічні вісти з европейського театру війни, доносячі о страшних погромах Москалїв не тільки в Карпатах, але й у Польщі, а навіть в Курляндії. Радість наша була велика, а хоча там не мало й нашої української кровці полило ся — то щож? Знаємо, що ніяка побіда без жертв не обійдеть ся. Нехай би се була остання хоч і як велика жертва, яку український нарід кладе в обороні своєї вітчини. Коби тільки...

Оскільки ми тїшимо ся погромом Москаля, остільки смутять ся ті, що в тім найбільшім злочинникови Европи бачили, тай ще й нинї бачать свого освободителя. Забули бідняги, що Сибір, покищо, ще роїть ся від засланців, що тисячі-тисячі їх братів стогнуть, як і стогнали в сибірських копальнях, що приковані ланцюхами до зелїзних тачок над Леною, на страшнім Сахалїнї — плачуть як і плакали за долеко оставшою вітчиною. Тужать як і тужили до своїх батьків, жінок та діточок. Забули на ті тисячі шибениць, на яких не так ще й давно гойдали ся найкрасші сини їхньої вітчини. Могили як катів так і мучеників ще не повирівнювали ся, місцями ще й не поросли добре... Забули, всьо забули і сьогодня, в своїм засліпленю цїлують тусаму мученичою кровю обагрену руку, яка їх била і душила. Забули наші братя Поляки за всї кривди і сьогодня зраджують якраз того, що дав і давав їм найбільше — Австрію.

Та тарма. Над тим катом, катом Европи, над тою тюрмою народів, над славянським варваром завше таки налець Божий і, оскільки жорстоким він був в мученю других, особливо України, остільки страшна, але і вповні заслужена кара спадає вже на него. Німецько-австрійська культура і безпримірне геройство наших жовнїрів ломлять і торощать міліонові ряди дикого наїзника, як страшна буря, як велитенська лявіна проривають варварські вали і з нестримною силою йдуть вперед, косять і рубають оскотенїлі московські лоби гей капусту і ось-ось... загремить останний стріл, звіщуючий Україні повну свободу і волю.

Воєнні події впливають загалом дуже інтересно на деяких людців, що то завше готові в каламутній воді ловити рибку. За примір нехай послужить слідуюча подія, яка склала ся в нашім місті в останних днях: Тутешний лїкар, Італїєць Саваролї, заложив ся з якимсь Бразилїйцем, що Італїя до дня 10 мая с. р. виповість війну Австрії. Маючи мабуть близші зносини з італійською часописю, що виходить в Є. Павльо, казав надрукувати в нїй телеґраму ось якого змісту: „Рим, 8. мая. Італїя виповіла війну Австрії. Німеччина виповіла війну Італїї. Гавас". Окрім сего була також надрукована довша статейка, обговорююча подрібно перебіг крівавого зудару пограничних війск між Австрією а Італїєю. Отже телеґрама, вивішена перед редакцією тутешного дневника „Діяріо да Тарде", очевидно викликала величезну сензацію, звабивши до себе цїлі юрби народа. Саваролї, покликнувшись на сю телеґраму, заклад виграв, але мабуть моментально, бо на інтервенцію австрійського й німецького консуля, австрожерного пана доктора в саму сьвяту недїленьку 9. мая с. р. посадили... „в горная", себто в кадею. Чи вийшов з неї зараз, чи може ще й до нинї сам лїчить ся, мовляв „з власної болїзни" — не знаю. Натомісць знаю, що коли його земляки довідали ся про сю „штуку", то на разї „пімстили ся" на заголовку власної їх часописи, на фальшивих телеґрамах та статейцї, подерши на дрібні кусники, а на будуче обіцюють голосно „подерти" і пана доктора, а в найлїпшім разї бодай його сиву бороду — за те, що осьмішив тим робом не тільки себе, але й цїлу Італїю, яку тепер Бразилїйцї — як кажуть самі местники — називають „найдурнїйшою на сьвітї нацією". Що із сего вийде, то донесу пізнїйше.

Послїдними часами мали ми тут еще одну сензацію, іменно торжественне приняте повернувшого з бразилїйської площі бою ґенерала Сетембріньо де Карвальо. До речі сказавши, приняте славного погромника „фанатиків" було величезне і вповні заслужене. При повитаню були присутні красві власти, богато ріжних товариств з прапорами, на жаль бракувало тільки прегарного національного прапора — як звичайно... українського. Які „Одисеї" переходили жовнїри з лїсовиками, то видно було з того, що канони — тягнули мули, мулів — жовнїри, а жовнїрів — цивілї. Справді, усьо було змучене страшенно. Вправді злобні язики кажуть, що вертаючих побідників напали фанатики на якійсь там зелїзничій стації і таки добре перетріпали; або знова й таке, що декотрі канони повернули до касарень в дуже змінєнім виді — одні по третім вистрілї були два рази довші, а другі два рази грубші. Я одначе в ті сплетнї не вірю, бо знаю, що злобних язиків нїде й нїколи не забракне. Противно, разом з усїми тїшу ся, що та „фанатицька змора" завдяки ґенер. Сетембріньови зникла і наші кольоністи зможуть дальше віддати ся спокійній праці. Коби так зникла і змора европейської війни — ото булаб радість!

Сьвідомий Українець.

ЗВІТ З ДЕВЯТОЇ КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ УЧИТЕЛІВ В КАНАДІ.

Конвенція учителів українсько-анґлійських шкіл провінції Манітоби відбула ся в днях 14, 15 і 16-го м. м. в Нормел Скул при Віліям Аве. у Вінніпеґу. В конвенції взяло участь около 100 учителів.

Предсідателем на час конвенції був вибраний п. В. Міґайчук, а секретарем Ів. Рудачек.

На місце міністра просьвіти д-ра Р. С. Торнтона і заступника міністра просьвіти Р. Флечера прибув п. Нюкомб, суперінтендент оф Едюкейшен, котрий у своїй промові одобрював працю учителів українсько-анґлійських шкіл між українськими поселенцями, однак вказував на недостачу учителів з висшим образованем. Бажав він також, щоби для більшого успіху в науці у молодіжи утворено дво-кімнатні школи, бо дотепер надмірне число дітий не могло мати певного учительського догляду та, щоби будовано мешканя для учителів коло шкіл.

Шановний бесїдник заявив, що бажанем правительства є мати велике число учителів з висшим образованем, щоби обсаджувано ними не тільки українські школи, але і чисто анґлійські ізза браку мужеських сил в анґлійськім учительскім тілї, які переважно держать ся довше того становища ніж женщини.

Вкінци бесїдник клав великий натиск на науку анґлійської мови в двомовних школах і на вихованє молодіжи на добрих горожан Канади.

Др. МекІнтайр, принципал Нормел Скул у Вінніпеґу дав цінні вказівки у своїх рефератах: „Метода науки в початкових школах" і „Що можуть зробити учителї для суспільности".

„Ви не можета творити другої України в Канаді — говорив бесїдник у другім своїм рефераті, — тільки любити свою вітчину давну, а всю свою енерґію посьвятити для добра прибраної вітчини — Канади!"

П. В. Міґайчук, яко предсідатель, відповів, що український нарід приїхав в Канаду не в одинокій цїли збитя маєтків, а щоби осїстись і бути льояльним державі, в якій знаходить захист і добре трактованє. Звернув він також увагу на підозрівенє Українців о нельояльність, хотяй вони є одним з найвірнїйших народів в котрійбудь державі.

П. Ів. Басараб мав відчит про Канадійський Патріотичний Фонд.

В пополудневій сесії говорив п. др. В. Й. МекІнтайр на тему: „Перші кроки в науці малих дітий мови і читаня".

П. інсп. Белтон як і всї попередні признав нашому народови незвичайні здібности та бажав від учителїв вихованя молодіжи в патріотичнім дусї. Лїком на неможливість посиланя дітий до школи — казав він — є закладанє Консолідейтед Скулс. Більшу часть промови заняла тема: „Чого і як учити дітий".

П. Й. Т. Крессей, принципал брендонського семинара, зазначив, що було-б се гордостию для него належати до українського народу, бо пізнавши його, він вміє його цінити.

По довгій та щирій промові бесїдника учителї висловили свому вихованцеви сердечну подяку за щиру працю для цілого українського народу в Канаді.

Другий день нарад отворено справозданем президії за минувший шкільний рік.

П. В. Лїсовський мав відчит на тему „Наука географії".

Замітною була промова інспектора Голл-Джанса, який зазначив, що доси міністер просьвіти про українсько-анґлійські школи мав дуже мильне понятє, а власне, що згадані школи мали особливих інспекторів. Тепер переконав ся, що справа маєть ся инакше. Бесїдник розуміє, що відвічальність наших учителів є о много більша ніж анґлійських. Наводячи цитат одного з католицьких авторитетів: „дай менї дитину в перших семи лїтах, а в дальших я не дбаю, хто нею заопікусть ся", п. Голл-Джанс вказав на учительські обовязки зглядом держави. Вкінци піддавав духа до здобутя висших цертифікатів і до діяльности між людьми в поширюваню знаня обовязків зглядом прибраної вітчини, не оглядаючи ся на то, хто був нашим предком.

Між першими ухвалами, які принято підчас сьогорічної конвенції, було, що кождий учитель має дати найменьше один доляр яко місячний даток на Канадійський патріотичний Фонд до часу закінченя війни.

В склад комітету висше згаданого фонду увійшли: др. С. Торнтон, яко почесний член, п. Ів. Басараб яко предсідатель, М. Міґайчук яко секретар та Т. Ю. Марцінів яко касієр.

Дальше рішено, щоби учителів, які напирають ся на місця других учителів, віддавано під суд товариський. Кождий учитель, що годить ся до якої школи за низшу цїну або спричиняє обниженє платні свому співтоваришеви, має бути даний під суд учительської орґанізації. Обовязком кождого найблизшого товариша є донести про такий випадок до заряду учительської орґанізації.

Иншим обовязком кождого учителя є постаратись о вибудованє хати для учителя коло школи.

По рефератах пп. В. Міґайчука (Льокальна орґанізація), А. Малинюка (Провінціональна орґанізація) та Т. Ю. Марцінова (Загально-канадійська орґанізація українських учителів) — порішено переглянути доси неписаний статут учительських орґанізацій і з певними доповненями виготовити новий, щоби учительська орґанізація мала певні цїли. В склад сеї комісії увійшли: пп. Попович, Т. Ю. Марцінів, Лїсовський В., В. Міґайчук та Ів. Басараб.

Дальше постановлено, щоби з початком слїдуючого року шкільного (до кінця вересня) в місцевости, де знаходить ся чотирох учителів, вибрано льокальний заряд та виготовлено плян учительської льокальної орґанізації.

Иншою постановою є, щоби кождий український учитель провінції Манітоби належав до орґанізації українсько-анґлійських учителів провінції Манітоби.

Важною постановою є також се, що заряд українсько-анґлійської орґанізації в провінції Манітобі має увійти в порозумінє з зарядом в инших провінціях для спільного порозуміня в діланю по цїлій Канаді.

В справі орґанізації шкільних тростісів вивязалась жива дискусія і ухвалено виробити програму. Передтим кождий учитель після місцевих обставин має розсудити, чи можлива льокальна орґанізація шкільних тростісів. Для виготовленя програми вибрано комісію з пятьох членів, до якої учителї мають давати справозданє зі своєї діяльности і відноситись за порадою.

Предсідателем згаданої комісії вибрано Ів. Басараба, секретарем Ів. Рудачка, а референтом Поповича.

Рішено, що кождий учитель має дати звіт зі своєї діяльности перед першим днем листопада згаданій комісії, а програма має бути виготовлена перед Різдвом.

Тійсамій комісії припоручено виготовленє лісти книжок для діточих шкільних бібліотек.

Найгорячійші дискусії велось кількома наворотами кождого дня нарад над Учительським Журналом. З певних причин справи не порішено, тільки признано конечність істнованя такого журнала і справу передано екзекутивній комісії для докладного резслїдженя головно сторони фінансової. Тимсамим учительський журнал знов остаєсь мрією аж до нової конвенції, а залагоджуванє учит. справ буде відбувати ся за посередництвом котроїбудь одної часописи.

П. В. Смук дав дуже гарний відчит про шкільне огородництво. Присутний інспектор Голл-Джанс заявив, що в своїм житю почув перший раз так старанно і добре оброблений відчит на сю тему.

Про висше образоване говорив М. Стечишин, а про введене української мови на манітобськім університеті М. Мігайчук.

Президія на слідуючий рік отся:

П. М. Стечишин, предсідатель; панна Білінська, заступниця предсідателя; п. В. Мігайчук, секретар-касієр; п. В. Лісовський, заступник секретаря-касієра.

Годить ся зазначити, що поставлено не змінювати секретаря організації українських учителів що року.

В перших двох днях участи в конвенції не брав ніхто окрім учителів, а третого дня були присутні також делегати з провінції й инші гості.

Цілий час наради провадило ся переважно в англійській мові.

Між привітними телеграмами була також від Преосьв. Еп. Кир Н. Будки, а також і лист великої вартости.

Кождий день нарад закінчувано українським народним і канадійським гимном.

Хід цілої конвенції і саме число присутних вказує на зріст самосьвідомости серед українського учительства і дає наглядний доказ, що прапор розвинений і, що ми стремимо до певної цілі, хоть поволи, але лицем звернені в гору. Се є певним доказом, що наше учительство, а тимсамим і цілий наш нарід не зневірений у свої власні сили. Най се буде відрадою для слабодухів і заохотою до праці для того народу на дальші літа.

Ів. Рудачек, секр. конвенції.

(„Канад. Русин").

З НАГОДИ ШЕВЧЕНКІВСЬКОГО СЬВЯТА У ВІДНИ.

Серед тяжких обставин прийшло ся обходити у Відни сегорічні роковини Шевченка. Приходили хвилї, де тратило ся надію на якенебудь, хоч би скромне, відсьвятковане сего сьвята. Сумно й згадати, що се велике сьвято, яке заборонено нам сьвяткувати у нашій власній хатї, прийшло ся обходити на чужині, і тільки на чужині. І коли ми нинї стоїмо перед довершеним дїлом, коли вже сповнений сей сьвятий і серед теперішних обставин тяжкий обовязок, то можемо спокійнійше відітхнути. Але хоча можемо радуватись успіхом нашої працї, то ми не повинні з вдоволеня заложити руки, а повинні ще раз приглянути ся цїлій справі, розібрати, що було добре, а що могло бути лїпше, щоби тим способом набрати досьвіду і для будуччини. Розвиваємо ся чимраз скорійшим ходом і не сьміємо забувати, що те, що було добре перед двома роками, не може бути добре нинї, а те, що вистарчає нинї, не вистарчить — завтра.

З сього погляду насувають ся менї деякі замітки, які хочу тут висказати.

З признанєм треба зазначити, що — хоч панування і в таких тяжких обставинах, коли десятки нашого духового маєтку остало в краю, захопленім ворогами, — ми мабуть перший раз спромогли ся на наскрізь своєрідну програму, і то в народнім дусї. Чи мож взагалї гарнійше звеличати память Тараса Шевченка? Тимто не мило вражало, що два пп. співаки-солїсти наддатками нарушили одноцїльність і стилевість програми. Коли-б ходило о виявлене симпатії тій частинї нїмецької суспільности, яка явилась на сїм сьвятї, то се мож було так зробити, щоби одну або другу пісоньку відсьпівати в нїмецькім перекладї. Взагалї треба зазначити, що всї тексти пісень і деклямацій публицї треба було подати бодай у програмах в нїмецькім перекладї. Хто не розуміє тексту пісні, тому і музика тратить на силї. В „Кавказї" чужим слухачам зовсїм не можливо було зорентувати ся, хоча декляматор п. Б. Ленкий інтерпретував її як справдішний поет, що переживає кожде слово.

На будуче ми про такі річи не повинні забувати і про такі справи слїд заздалегідь подумати.

Сам уклад програми, майже виключно вокальної, був доволї ріжнородний. Признаю се не без певних застережень. З творів Людкевича лиш одна мінїятурка увійшла в програму. Ми не повинні забувати, що при укладї програми треба вибирати се, що найлїпше. А чейже наша музична література, особливо хоральна, повинна зачислити твори Людкевича до найцїннїйших. Беручи під увагу, що і в порівнаню з Лисенком Людкевич означає крок вперед, треба було дати йому трохи ширше місця в програмі. По части можна се оправдати обставиною, що богато нашого мистецького майна остало в краю, загарбанім ворогом.

Насуває ся менї думка, яка — хоч опізнена — то в будучині повинна перейти в житє: всї, а бодай визначнїйші твори нашого духа ми не повинні в поодиноких примірниках переховувати тільки у Львові, в Перемишли, чи де инде, а розіслати всюди, де лиш є яка українська кольонія, і хоч би між чужих людий до бібліотек і музеїв. Возьмімо приміром такий твір, як „Кавказ" Людкевича. Чи можемо знати, чи взагалї що з него остало ся? А чейже не богато труду було-б се стояло, коли-б був один примірник сего „Кавказу" у Відни, а один в Празї, чи де инде. Московський наїзд прийшов так раптом, що годї було подумати над тим, що і куди сховати. Много річий пропало для нас може безповоротно. Досьвід повинен нас неодного научити. А те саме треба віднести і до лїтературно-наукового дорібку.

Щодо самого виконаня програми, то треба признати, що вложено туди богато працї. Особливо матеріял голосовий хору дуже гарно представляв ся. Треба однак на одну річ звернути увагу, а то тим більше, що ся похибка переходить в хронїчну хибу. Маю на думцї недостачу житя і темпераменту. Дало ся се відчути особливо при точцї шестій програми, при народних історичних піснях. Коли в поясненю програми написано, що: „Гей, гук, мати, гук" — побідна пісня козаків, то в дійсности вийшла вона на похоронний марш в найповільнїйшім темпі. Взагалї точка історичних пісень вражала своєю монотонностю. Були вони майже виключно в тонації молевій. Коли візьмемо під увагу, що в Лисенкових хорах поодинокі строфи повторюють ся майже без зміни, то звільнене темпа і розволїкане до безконечности павз поміж поодинокими фразами потроювало їх одностайність. Цїла ся точка зискала-б була незвичайно живійшим темпом, а передівсїм счеркненєм деяких строф. Також „Ще не вмерла Україна" привикли ми так співати, що чужий чоловік і не здогадав ся би, що се національний гимн, з якого має бити — сила і надія побіди. Не буде зайвим пригадати слова, які сказав не хто инший, як сам Лисенко, в часї побуту у Львові підчас свого ювилею: „Ви в Галичинї співаєте Ще не вмерла, як дяки". Се зовсїм справедливо.

Лїпше з сього погляду випала „Вулиця" Колесси, яка і самим укладом дає досить контрастів.

Лисенкова кантата „Бють пороги" була-б викликала зовсїм инше вражінє, коли-б не неприємний випадок в баритоновім сольо, яким і прочі солїсти трохи збентежили ся.

Також і інструментальні інтермецца полишали дещо до бажаня і були в порівнаню з хоральними партіями мало випрацьовані.

До співаків, пп. Носалевича і Любінецького, треба віднестись з повним признанєм. Особливо п. Носалевич (співав на жаль замісць заповідженої на великих плякатах пісні „Гетьмани, гетьмани" не конче інтересну, майже безвартісну „Бувало иноді старий") показав ся артистом перворядним. Голос п. Любінецького симпатичний, але співак повинен більше вглубити ся в суть пісні, ніж блескотїти на зверх.

Пісня Січинського, зразок дилєтантизму, не конче надавала ся на такий поважний концерт.

До виконаня української рапсодії Барвінського треба віднести ся з повним признанєм. Особливо диригент А. М. Віхтль, член орхестри „Тонкінстлєрів", показав ся незвичайно енергічним, зручним і — на се треба звернути особлившу увагу — дуже музикальним диригентом. Відрадним явищем є й те, що наша суспільність не стоїть вже безрадно і перед твором більше новітного укладу.

На загал треба признати, що концерт яко цїлість мав все таки признаку артистичну і доказав, що при догіднїйших обставинах українська музика могла-б знайти собі дорогу також у ширший музичний сьвіт. Тільки: З музикою стоїть справа так само, як з усїми иншими областями людського житя, як з наукою, красною лїтературою, організацією суспільности і т. п. — скрізь справджує ся правда, що праця, і тільки праця, систематична і пильна праця на теоретичнім і практичнім поли, творить дійсні вартости, цїнні для своїх і чужих, для сучасности й будучности.

Все инше, що імпровізоване і непідготовлене, може мати що найбільше значінє ефемеричної появи, яка в данїй хвили може й подобати ся, але тривкої вартости для працї й людства не має.

(„Дїло").

В КАРПАТАХ.

На підставі щоденників, які списують сотники про свої сотнї, щоденників, які пишуть атамани про свої курінї, на підставі записок поодиноких стрільцїв чи старшин а також на підставі приказів і вказівок, які приходили до стрілецтва від австрійської армії, дасть ся пізнїйше начеркнути ясний образ всїх трудів, які перебули українські Січові Стрільцї в часї европейської війни в роках 1914, 1915.

В „Дїлї" з 24-го жовтня 1914 ч. 198 була поміщена часть дневника сотнї В. Дїдушка про участь в боях в ужоцькім провалї при кінци вересня 1914. В „Дїлї" з 14-го падолиста 1914 ч. 201 читали ми частину з дневника сотнї Д. Вітовського про бої коло Борислава і Опаки в падолистї 1914.

Се лише маленькі частинки з перебігу боротьби українських Стрільцїв з Москалями в Карпатах, але вони вже дають понятє, як Стрільцї постепенно набирали досьвіду в воєнній штуцї і як покопували воєнні труди мимо того, що задача українського стрілецтва мала після початкового пляну полягати в тім, щоби запроваджувати і удержувати лад в ново здобутих частях ворожого краю. Вислїд війни був инакший і Стрільцям припала задача боронити Карпати і здобувати назад страчену австрійську Україну.

Вони сю задачу виконали як найкрасше і сповнили всюди охочо тоті обовязки, які на них вложила дана хвиля: повнили розвідчу службу, ставали до борби в огневій лїнії або були ослоною инших віддїлів. Поборол невигоди гірської війни в осени і зимі, показали тільки воєнного талану і спириту, тільки витривалости і ідейности, що назва їх знайшла ся в устах всїх горожан держави. Велике їх число отримало від військових властий відзнаки хоробрости. Велике число полягло, щоби здобути Українї „і славу і волю".

Лише в головних чертах поданий був перебіг боїв в Карпатах в напрямі Стрия за час від початку вересня до половини грудня 1914 в „Полевім Листку" Штрефлєра. Опис сей подало „Дїло" в ч. 17. з дня 1-го мая 1915.

Простір, який треба було в Карпатах боронити, мав довжини 380 кільометрів. Віддїли, призначені до тої задачі, взято не з полевої армії: се були молоді рекрути в 6 походових полках (Маршбатальоне) і ополченцїв в віцї 37 до 42 лїт в 22 полках (Ляндштурмбатальоне). Провід в оборонї мала з початку військова команда в Мукачи.

Москалї заняли Львів 3-го вересня в полудне а того самого дня по полудни зложили українські Стрільцї присягу в Стрию. Всїх заболїв дуже приказ, щоби більша часть з сїм тисяч Стрільцїв, зібраних в Стрию, вернула назад домів, а лише менша часть зложила присягу. Стрільцї переїхали під проводом начального вожда М. Галущинського на Угорщину і розкватирували ся 5-го вересня в селах Ґоронда і Страбичів коло Мукача. Відти виходили до бою в Карпати з початку з крісами системи Верндля, опісля вже з манлїхерами.

Сотня сотника В. Дїдушка вийшла 10-го вересня до бою на провал Веречки. Вже ся сотня, що перша пійшла до бою і відбула свої огневі хрестини дня 28-ого вересня коло Щавинки на горбі 953, здобула собі у військових славу знаменитих вояків. Сотник і єще кількох Стрільцїв дістали срібні медалї хоробрости. Сотня ся удала ся 10-го жовтня до Чинадієва на випочинок.

Сотня сотника О. Семенюка вийшла до борби 17-го вересня на ужоцький провал і била ся 17-го жовтня на Лисім верху. Опис борби подало „Дїло" з 20-го мая 1915 ч. 11.

Дня 26-го вересня вийшли сотнї С. Ґорука, Д. Вітовського і Й. Будзиновського в поле. Подїлені на десятки, мали перевести підїздову борбу з ворогом, непокоїти його і вернути по 4 тижнях. Дня 30-го вересня пійшли сотнї М. Барана і Е. Коника до провалу Веречок а сотнї І. Коссака і О. Букшованого під проводом атамана Гринька Коссака в напрямі Сваляви.

Коли двайцятки повертали зі своєї виправи, тодї сотнї Й. Будзиновського, Д. Вітовського і часть сотнї Е. Коника удали ся до ужоцького провалу під проводом атамана д-ра С. Шухевича і зайшли до Борислава і Нагуєвич. Через ужоцький провал наступив опісля відворот війска, що воювало в тій околицї Карпат, і ся часть Стрільцїв вернула 26-го жовтня до Ґоронди.

В днях 2 — 8-го жовтня списують ся дуже добре сотнї під проводом Гринька Коссака коло провалу Веречки.

Звіт австрійського ґенерального штабу оповідає 9-го жовтня про борби війск в Карпатах і згадує також українських Стрільцїв словами: „In diesen Kaempfen zeichnete sich auch das ukrainische Freiwilligenkorps aus". (У тих битвах відзначив ся також корпус українських добровольцїв).

Наші війска йдуть вперед, так що сотня І. Коссака входить 20-го жовтня в Дрогобич а сотня Р. Дудинського є 21-го жовтня в Стрию. Під напором великої ворожої сили рішили ся наші війска відвязати ся від ворога і вертати, але в постійній борбі з напираючим противником. Сотня В. Дїдушка, яка 23-го жовтня вирушила з Чинадієва знов в поле, і сотнї І. Коссака, О. Букшованого і М. Барана бють ся завзято в околицї Синевідська в послїднім тижни жовтня. Знаменито списали ся Стрільцї на горі Ключ 28-го жовтня, а сотня В. Дїдушка і Р. Дудинського на горі Комарницьке 3-го падолиста. Борби йдуть завзяті, але Москалї напирають і в ночи з 7-го на 8-го падолиста наступає відворот війск. Сотнї приходять від Синевідська до Аннаберґу. Тут приходять 28-го падолиста також сотнї Д. Вітковського і Й. Будзиновського під проводом атамана д-ра С. Шухевича. Дня 8. грудня відійшли сотнї В. Дїдушка, Д. Вітовського і Й. Будзиновського під проводом д-ра С. Шухевича до Латерки до 130-тої бриґади. Сотнї Р. Дудинського, О. Букшованого, С. Ґорука, З. Носковського і І. Чмоли під проводом Гринька Коссака належали до 129. бриґади. Робота тих двох частий злучена є з роботою їх бриґад.

По відвороті війск з початком падолиста ходить о оборону границї в Карпатах, щоби Москалї не дістали ся до Угорщини. Стрільцї працюють в тій части, яка має боронити Веречок і бескидського провалу. Вони йдуть головно на стежі, щоби слїдити ворога і через розвідчу службу заслужили собі повне признанє військових знатоків. Снїг і мороз були більшими ворогами як Москалї. Побут на горах Плай і Томнатик і сланє відти стеж належить до найтяжших трудів.

Коли наслїдник престола архикнязь Карло Франц Йосиф обїжджав війска в Карпатах, говорив дня 29. XII. коло гори Мунчель з атаманом д-ром С. Шухевичем, приняв власноручно медалї хоробрости Андрієви Мельникови, Федорови Михайловому і Василеви Пучинському та хвалив хоробрість і сприт українських Січових Стрільцїв.

День перед тим видїв наслїдник престола в Густї сотню К. Ґутковського, яка вийшла була з Ґоронди 25-го падолиста в поле. Архикнязь розмовляв з сотником і з поодинокими Стрільцями а при відходї сказав: „Дуже мене тїшить, що вас тут бачу".

По відвороті війск в падолистї слїдно було у Стрільцїв брак доброго настрою, але все змінило ся, коли в сїчни 1915 зачав ся приїзд нїмецького війска в Карпати. Карпатські армії набрали сили і розмаху. Стрільцї віддали через свій сприт, звинність, знанє околицї, знанє народу, неоцїнені услуги. Вони пійшли на стежі або були провідниками нїмецьких стеж, вони йшли в стрілецькі рови і брали участь в огни. Вони не жалували нї труду нї молодого житя.

Дня 26. сїчня зачав ся наступ до Галичини. Стрільцї куріня Г. Коссака і С. Ґорука, який обняв курінь по д-рі С. Шухевичу, брали участь в борбах бескидського провалу.

Дня 11. лютого відзначила ся сотня К. Ґутковського в приступі на гору 995 коло Вишкова. Бої кріпшали. Тисячі людий гинуло, коли трава і дерева будили ся по зимовій студени до житя. Москалї не могли однак нїчого осягнути. Дня 22-го марта впав Перемишль через брак поживи і тодї Москалї кинули ся з цїлим розмахом в Карпати, щоби продерти ся на полудне. Але застелили гори своїми трупами.

Дня 15-го цьвітня приняв полевий маршалок, начальний командант австрійської армії архикнязь Фридрих разом з наслїдником престола архикнязем Карлом Францом Йосифом представників українського народу, д-ра К. Левицького і М. Василька, в воєнній кватирі. Оба архикнязї говорили про „незвичайну, так часто випробувану в боях хоробрість українських вояків, Стрільцїв і буковинських добровольцїв".

На горі Маківцї відзначили ся Стрільцї 29-го цьвітня і 1-го мая. Дивізія висказала їм признанє, що „їх дїла будуть золотою лавровою галузкою в історії народу".

Тяжкі були бої з Москалями, які дуже добре уміють окопувати ся і боронити ся.

Аж прийшов 2-го мая прорив австрійсько-нїмецької армії над Дунайцем. Величава побіда приневолила Москалїв стратити 3-го червня Перемишль і подати ся в зад також з Карпат. Наші карпатські армії пійшли вперед а з ними Стрільцї через Сколє. Напрям: Львів!

Прийшла вістка, що 28-го і 29-го мая оба курінї брали участь в кровавій битві в околицї Болехова. Особливо відзначила ся сотня Д. Вітовського.

У Відни, в день здобутя Львова 22. VI. 1915.

Бб.

ПЕРЕГЛЯД.

Українські Січові Стрільцї подїлені є на І. курінь, II. курінь і доповняючу сотню.

І. курінь провадить атаман Гринько Коссак. До курінної старшини належать прибічник Н. Стронський, лїкар др. Рихло, скарбовий А. Мельникович, харчовий В. Сроковський, таборний Олекса Іванчук.

Сотниками є: Роман Дудинський, Йосиф Семенюк, Йосиф Букшований, Іван Коссак. Тому що сотник Іван Коссак приділений є де бриґади, то його сотню веде четар Зенон Носковський.

Четарі: Зенон Носковський, Роман Супко, Петро Гарасимів, Антін Артимович, Йосиф Яримович, Юліян Бутманюк, Павло Семирозум, Стефан Гов, Василь Коссак, Іван Іванець.

II. курінь провадить атаман Сень Ґорук, якого в часї відпустки заступає сотник Василь Дїдушок. До курінної старшини належать: прибічник Петро Дїдушок, скарбовий д-р Франц Свистель, харчовий Ілько Цьокан, таборний Никифор Никорак.

Сотники: Василь Дїдушок, Дмитро Вітовський, Йосиф Будзиновський.

Четарі: д-р Омелян Левицький, Іван Чмола, Андрій Мельник, Василь Кучабський, Гринько Трух, Богдан Гнатевич, Северин Яремкевич, Іван Цяпка, Агатон Добрянський, Кость Мацюрак, Іван Тучанський.

Оба курінї стоять в поли; їх адреса є Feldpost 350, Ukrainische Legion.

Доповняюча сотня (Ерзацкомпанї) і кадра находять ся на Уграх в селї Варпалянка коло Мукача.

Начальником доповняючої сотнї є сотник др. Никифор Гірняк, йому помагає сотник Теодор Рожанковський. До доповняючої сотнї приділені: сотник др. Михайло Волошин, четарі: Михайло Гнатюк, Юліян Нестайко, скарбовий Ярослав Індишевський. Недужнице (Мароденгавз) доповняючої сотнї провадить др. Воєвідка. Полевим духовником Стрілецїв є о. Нестор Пшепюрський.

До Української Боєвої Управи приділений сотник др. Степан Томашівський. Четар Дмитро Катамай стоїть на чолї Місцевої Команди У.С.С. у Відни.

Головний провід цїлого стрілецького уладу передала була Головна Українська Рада Михайлови Галущинському в серпни 1914 р. яко головному начальникови.

Українська Боєва Управа є верховною народною властию українських Січових Стрільцїв. Вона надає напрям і цїль українському стрілецтву та орудує народними датками, які суспільність складає на стрілецтво. До Української Боєвої Управи належали до 23-го цьвітня: В. Темницький, др. С. Томашівський, др. Т. Кормош, др. К. Трильовський, др. Л. Цегельський, др. В. Старосольський, др. М. Волошин, др. В. Гуркевич, В. Сїнгалевич, Д. Катамай, Д. Вітовський, І. Боберський. Головою був др. К. Трильовський, містоголовами були В. Темницький і В. Сїнгалевич.

Боєва Управа змінює тепер свій устрій.

Др. В. Старосольський перебуває яко відпоручник Боєвої Управи при Стрільцях в поли.

Українська Боєва Управа є секцією, самостійною в своїм крузї дїланя, Загальної Української Ради, яка є найвисшою властию українського народу під сю воєнну пору.

Склад Загальної Української Ради (ій з загальних справах підлягає Головна Боєва Управа).

Президія: др. Кость Левицький, голова; Микола Василько, др. Евген Петрушевич, др. Лев Бачинський і Микола Ганкевич, заступники голови.

Члени: др. Степан Баран, др. Володимир Бачинський, Юліян Бачинський (заступник), Осип Безпалко, Іван Боберський, Ярослав Весоловський, о. Тит Войнаровський, о. Теофіль Драчинський, др. Сидір Голубович, др. Олександер Колесса, др. Микола Лагодинський, Лев Левицький, Антін Лукашевич, др. Евген Олесницький, о. Степан Онишкевич, др. Іван Макух, Теофіль Мелень, др. Осип Назарук, Василь Па-

нейко, Омелян Попович, Володимир Темницький, др. Кирило Трильовський, Лідія Семака, др. Володимир Старосольський. Володимир Яснпицький і трох відпоручників Союза визволення України.

Місцева Боєва Управа. Належить відновити в поодиноких місцевостях давний комітет, так звану „Місцеву Боєву Управу", а де такого комітету не було, заложити його. Такий комітет напише до Головної Боєвої Управи, що хоче розпочати роботу, а тоді дістане поясненя, як може прислужити ся до дальшого розвою стрілецтва.

Попри агітаційну діяльність треба заняти ся збіркою датків. До збирання датків випечатані є осібні викази, які є заразом повновластими. Викази такі висилає скарбник Боєвої Управи на жаданє чи то до поодиноких осіб, чи товариств або комітетів.

Листи і гроші слати треба покищо на адресу: Administration der „Swoboda" (fuer die Ukrainische Legion), Wien, VIII., Josefstaedterstrasse 43, Tuer 8.

Скарб українських Січових Стрільців. Скарб сей потребує гроший на слідуючі фонди:

1. Уладний (орґанізаційний) фонд: Відозви, листи, звіти, відпоручники, рекрути, урядовня.

2. Запомоговий фонд: Запомоги для бідних Стрільців, які є здорові, але потребують гроший на дорогу, харч, іспитові оплати, дрібні видатки.

3. Лічничий фонд: Запомоги для хорих і ранених Стрільців, які хотять лічити ся, виїхати на здоровий воздух, удати ся до лікаря.

4. Фонд вислуженців (ветеранів): Запомоги для Стрільців, які вислужили в стрілецтві, опустили його на все а потребують підмоги.

5. Фонд немічників (інвалідів): Запомоги або платня для Стрільців, які через стрілецьку службу окалічіли.

6. Фонд відзнак: Памятні металеві відзнаки про теперішну війну для кождого учасника в українськім стрілецтві. Памятні грамоти для кождого учасника стрілецтва. Відзнаки на шапки. Прапори для полків.

7. Фонд музея: Видатки на виконанє задачі воєнного українського музея. Переводи збірки, каталоґи, поміщенє збірок. Видатки на виконанє сьвітлин (фотографій), малюнків, скіци.

8. Фонд видавництв: Видатки на виконанє відзнак і марок, видаванє книжок, часописи і альбому. Заплата для авторів. „Стрілецька Бібліотека". Часопись: „Український Стрілець".

Український Воєнний Музей. Боєва Управа на засіданю 19. цьвітня 1915. приняла до відома плян, після котрого належить переводити і порядкувати збірки до українського воєнного музея. I. Відділ: Зброя. II. Відділ: Одяги. III. Відділ: Прибори. IV. Відділ: Грамоти. V. Відділ: Штуки красні і війна. VI. Особисті памятки.

Музей сей має за задачу зібрати все, що лучить ся з участю Українців в теперішній сьвітовій війні. Стрільці, вояки і суспільність зрозуміють вагу таких збірок і не занедбають збирати все, що може збогатити поодинокі відділи музея. Кождий з наведених відділів обнимає вже більше або меньше число предметів. Найкрасший відділ покищо є V. відділ: Штуки красні. Над ним працює „Артистична Горстка", яка при українських Січових Стрільцях лучить артистичну братию. Головою її є артист маляр четар Юліян Буцманюк, а членами Іван Іванець, Теофіль Мойсейович і др. Осип Назарук. Збірка обнимає вже шість портретів кисти п. Буцманюка, велике число скіців п. Іванця і понад 900 сьвітлин пп. Буцманюка, Іванця і Мойсейовича. П. Назарук має повнити в поли обовязки воєнного кореспондента. Співаки займуть ся збиранєм пісень і мельодий: „Стрілецькі пісні".

Стрілецький Альбом. Прегарний альбом з сотками стрілецьких сьвітлин з поясненями в кількох мовах приготовляєть ся. Буде се прегарне, сьвітове виданє.

Датки на Стрільців належить постійно збирати і слати на адресу: Administration der „Swoboda" (fuer die Ukrainische Legion), Wien, VIII., Josefstaedterstrasse 43. Tuer 8. Скарбника Боєвої Управи застати можна що дня від 2—3 по полудни на „Бесіді", Wien, VIII., Strozzigasse 32. Tuer 13.

Відзнаки за хоробрість. Дуже много Стрільців здобуло собі великий або малий медаль срібний через свою хоробрість. Їх число все зростає. До найвисшого пісарського відзначеня за хоробрість подані є: Гринько Коссак, Іван Коссак, Василь Дідушок, Андрій Мельник, Гринько Трух і покійний Клим Гутковський.

Однострій українських Січових Стрільців є з практичних зглядів такий самий як вояків австрійської армії. Ріжниці, які військові власти приняли до відома розпорядом з дня 2. січня 1915., є слідуючі: Вилоги ясно-сині. У офіцирів золоті зьвіздисті рожечки на ковнірі, крайка при шаблі срібна, перетикана синьою краскою. У підофіцирів шовкові білі зьвіздисті рожечки на ковнірі, крайка при шаблі біла, шовкова. Крайка закінчена тороком, а насада торока є у офіцирів золотиста. На насаді з одного боку синий лев, з другого боку синий орел.

Свій прихід до Відня мусить зголосити кождий Стрілець в Місцевій Команді Українських Січових Стрільців в XIV. окрузі, Ґольдшлягштрасе 108. Начальником сеї команди іменувало Міністерство Краєвої Оборони четаря Дмитра Катамая, приділеного до Боєвої Управи. Без виказки, виданої в Місцевій Команді, не вільно жадному українському Стрільцеви задержувати ся у Відни. Віденські військові власти вимагають, щоби всї стрілецькі справи переходили в першій мірі українську Місцеву Команду. Хто не придержуєть ся того правила, викликує непотрібні непорозуміння і проволікане справи.

Місцева Команда веде в виказі усіх Стрільців, які перебувають тимчасово у Відни. Хто хоче дістати поясненя про якогонебудь Стрільця, має писати на адресу Доповняючої Сотні: Kommando der Ersatzkompagnie der k. k. Ukrainischen Legion in Varpalanka bei Munkacs, Ungarn.

НА ПЛІШЦІ.

Німці копали свої закопи на горі Плішці, коли ми також там прийшли: сотня Й. Будиновського, Р. Дудинського, О. Семенюка і З. Носковського, цілий курінь, чотири сотні.

Ніч ішла, а закіп на ніч є конче потрібний. Я, четар Каратницький і ще котрийсь там, визначили місце на стрілецькі закопи зараз на правім кінци німецьких закопів. Хлопці розтягнули ся і зачали в самих сорочках копати закопи. Руками виривали камінє і сейчас мурували мур перед своєю ямою від сторони ворога. Камінє обкладали муравою, бо як би зістав сам камінь, то кулька вдарить о камінь, а о чоловіка, і вже рана є і то дуже неприємна.

Німецькі офіцири довідали ся, що на горі є вже „Украініше Леґіон" і прийшли подивити ся, як ми виглядаємо. А ми копали закопи і сьпівали ся. Видів я, як один офіцир усьміхав ся і з лиця пізнав я, що йому сей образ запопадливої роботи дуже подобав ся. Сказав: „Гер Ґот! ді зінд флінк" (Господи Боже! Отсі є жваві) і пійшов. Інший сказав до свого товариша: „Нетте Буршен дас" (Се гарні хлопці). Вояки вештали ся також і глядїли, як ми провадимо свою роботу. За пів години закіп був готовий майже у кождого, вже кріс на валку звернений на Москаля, а стрілець лежить в закопі і курить папіроску.

Сотенна служба в нашій сотні припала на мене. Переходжу сотню і не находжу ані одного закопу, щоби був зле зроблений. Яма, в котрій стрілець лежить, глубока до пів метра, куля, що йшла би по земли, його не засягнула би. Перед ямою є вал з каміня і мурави, що доходить до метра. На валі є заглубка на кріс і через сю заглубку має заглядати стрілець за противником. Перед валом кладеть ся нераз галузє, тоді закіп виглядає неначе корч.

Я дійшов до кінця моєї сотні, там вже зачинав ся закіп Німців. Німець підофіцир каже до мене: „Зробіть мені місце, панове, на мій машиновий кріс. Мій кріс дуже добре стріляє, і його не хочу стратити, а знаю, що ви його обороните, як би Москалі підступили до нас на баґнети". Ми порозуміли ся про місце і його кріс уставило ся між нами.

На другий день рано Німці зійшли в діл, а на горі лишили лише сторожі. Се на те, щоби схоронити ся в день перед шрапнелями, а коли би була якась небезпека ворожого приступу, можна було зараз вернути до закопу.

Так ми робили що дня. Сьвітало — ми в долину, лежали на траві, смеркало — ми в гору, до закопів, в сиру землю.

Зійшли Німці в долину, зійшли і ми. Той тому папіроса, той тому хліба. Стрільці мали много консервів, Німці папіросів. Міняли ся. Говорили ми по німецьки. Сьміщно! Що за слова, а які родївники! Але то війна, отже калічить ся і граматику. Стрільці оглядають німецькі кріси і патрони, Німці оглядають кріси стрілецькі.

Один від машинового кріса, вояк з повним лицем, впав мені в око через свою зелізну віру, що Москалі мусять забрати ся з Карпат. Він стояв коло машинового кріса і оповідав мені, як Німці здобули Плішку. Москалі вдерли ся на Плішку і викопали собі закопи. Німці підійшли до них на 50 кроків, а Москалі боронили ся машиновим крісом. Але се їм не помогло. Німці напали на російський закіп і Москалі втікали в діл разом зі своїм машиновим крісом. Німці уставили свій машиновий кріс і молотили російську масу в долині. Була яруга і Москалі попадали в сю яругу.

Я сам ще чув зойк ранених Москалів в тій ярузі. Німецькі вояки виносили ранених Москалів з долини в гору, щоби їх перевязати і вирятувати від смерти. Я чув: Ой, ой, ой, ой, ой, і зійшов в діл; там були ранені, а було також премного трупів.

Той сам Німець, що так вірив у побіду в Карпатах, станув собі на валові закопу, звернув ся в сторону, де находили ся московські становища і крикнув на пів поважно а на пів весело: „Du, russischer Baer! Hier stehen Ukrainer und das Kronprinzregiment Nr. 1. Ich rate dir, geh fort! Trara, trara, trara, trara!" (Ти, російський медведю! Тут стоять Українці і полк престолонаслідника ч. 1. Я раджу тобі: йди геть! Трара...).

На слідуючий день велика радість між Німцями. Австрійсько-німецькі війска під проводом Макензена переломили 2. мая російську лінію над Дунайцем. Ми нічого не знали, лише почули від разу хор, потім дзвенькіт склянок: „Гох! Гох! Гох!" Видимо, як двох німецьких вояків точить півбочівок пива з долини в гору до нас. Закликали кількох стрільців до помочи. Півбочівок виточив ся висше. Вибили чіп. Стрільці і Німці пили за побіду. Як брат з братом. Німці здобули були Плішку, а ми показали, що потрафимо, на Маківці. Обі сторони дивили ся на себе щиро і приязно.

Я був лише три дни на Плішці, бо захорував і мусів пійти лічити ся.

Оповіданє десятника **Дом—го** записав **Оен.**

ДЛЯЧОГО КНЯЗЬ ВОЛОДИМИР СЬВЯТИЙ ПРИНЯВ ХРИСТОВУ ВІРУ З ГРЕЦІЇ?

(Оповіданє найдавнїйшої літописи, т. зв. літописи Нестора).

Скликав Володимир своїх бояр і городських старців та сказав до них: „Приходили до мене Болгари і говорили: прийми нашу віру! По сїм же приходили Німці і ті хвалили свою віру; по них прийшли Жиди. А останні прийшли Греки та ганили всї віри, а хвалили свою і говорили богато, оповідаючи про початок сьвіта та про повстанє цїлого сьвіта; вони-ж розумно говорять і дивно та мило слухати їх; бо кажуть вони, що є другий сьвіт: коли хто нашу віру прийме, то хоч умре, знову встане і не умре на віки; а коли прийме иншу віру, то буде на другім сьвіті горіти в огни. Яку-ж раду подасьте? що на те скажете?" I промовили бояри і старці: „Знаєш, княже, що своєї віри ніхто не ганить, але хвалить; коли хочеш вивідати ся добре, то маєш у себе мужів, пішли їх, нехай розвідають ся про службу кождого з них (тих народів), як вони служать Богу." I подобало ся се князеви і всїм людям; вибрали добрих і розумних мужів числом десять і сказали їм: „Ідїть наперед до Болгар і розвідайте ся наперед про їх віру". Вони-ж пійшли і прийшовши бачили їх гидкі діла, як вони покланяли ся в поганській сьвятинї, і прийшли в свою землю. I сказав їм Володимир: „Ідїть тепер до Німців, приглянїть ся там, а звідтам ідїть до Греків". Вони-ж пійшли до Німців і приглянули ся їх церковній службі і прийшли до Царгорода і війшли до цїсаря. Цїсар же спитав їх, в якій цїли вони прийшли; вони-ж оповіли йому все, як було. Почувши се, зрадів цїсар і оказав їм велику почесть сего дня.

На другий день післав до патріярха, кажучи: „Прийшли Русини і розвідували ся про нашу віру; прикраси церкву і духовенство та сам убери ся в сьвятительські ризи (одежу), нехай бачать славу нашого Бога". Почувши се патріярх, велів скликати духовенство, після звичаю урядив празник, запалили кадила і зібрали співаків та хор. I пійшов цїсар з ними до церкви і поставили їх на просторонім місци, показували церковну красоту, співи і архиєрейську службу і дияконську і оповідали їм про службу свому Богу. Вони-ж були вельми здивовані і похвалили їх службу. I візвали їх цїсарі Василь і Константин, кажучи їм: „Ідїть у вашу землю!" і відпустили їх з великими дарами і почестию. Вони-ж прийшли в свою землю і скликав князь своїх бояр і старців. I сказав Володимир: „Ось прийшли мужі, післані нами, послухаймо від них, як що було". I сказав: „Говоріть перед дружиною!" Вони-ж сказали: „Ходили ми до Болгар, бачили, як вони покланяють ся в храмі, чи радше в поганській сьвятинї; нема у них радости і не добра їх віра. I прийшли ми до Німців і бачили ми, як вони урядкували в храмах ріжні служби, але красоти ми не бачили нїякої. I прийшли ми до Греків і завели вони нас там, де служать свому Богу і не знаємо, чи ми були в небі, чи на земли: бо на земли нема такого вигляду і такої красоти і годі нам про се оповісти; тілько те знаємо, що там Бог з людьми перебуває, а служба їх гарнїйша від служб в инших сторонах. Ми не можемо забути сеї красоти; бо кождий чоловік, що покушає солодкого, то не буде їсти потім гіркого, так само і ми не можемо тут остати". А на се відповіли бояри: „Колиб віра грецька була лиха, то не булаб її приняла твоя бабка Ольга, котра була наймудрійшою зі всїх людий".

НОВИНКИ.

ВИВЕЗЕНЄ МУЩИН ЗІ ЛЬВОВА.

Москалї, утікаючи перед побідоносними військами австрійсько-німецькими, рішили вивезти усіх мущин від 18 до 50 року житя з Галичини до Росії, щоби в сей спосіб позбавити бодай частинно австрійську армію жовнїра. Строго се зарядженє виконали Москалї у Львові. Президент суду Лучкевич удав ся до губ. Бобрінського з жаданєм, щоби сего розпорядженя не приноровлювано до судейських урядників, які після приказу австрійських властий позістали, щоби в інтересї ладу і порядку сповняти свої обовязки. Ґубернатор однак не згодив ся на звільненє судів, але заявив, що може звільнити тільки в поодиноких случаях. Так отже вивезли Москалї все мужеське населенє в пописовім віці без огляду на стан і урядничі катеґорії.

УБИЙСТВА У ЛЬВОВІ.

Дня 20. червня с. р. доконано страшного убийства у Львові при ул. Піліховській ч. 10. Огидний сей морд доконано на рідни Секлєрів. Жертвою його упав 86-лїтний старець Яків Секлєр, 46-лїтна подруга Рахиля та 5-лїтна дочка Рифка. Критичної ночи впало до помешканя двох узброєних бандитів, які наперше, замордували старого Секлєра, жінку і дочку, почали шукати за грішми. Тому, що їх не було, бандити кинули ся на свого провідника, клепарівського злодія Иосифа Зорка та в страшний спосіб покалічили, якого ратункове поготівлє відставило непритомного до шпиталя. Дня 21. знайдено опісля при вул. Верштайнів ч. 14. II. пов. страшно змасакровані два трупи, 68-лїтного Хаїма Кімля та його 62-лїтної жінки, які в калужи крови лежали на підлозї. Розбита вертгаймівська каса та повивертані сховки вказали на причину убийства. Трупи відставлено до жидівської кістниці.

ЖИДІВСЬКА ХИТРІСТЬ.

До віденської „Свободи" доносять з Перегінська (пов. Долина), що по тамошних селах вештають ся ріжні жидки і скуповують за безцін від селян рублі, які підчас московського панованя були курсуючою монетою, а тепер по утечі Москалів остали в Галичині, та страшать селян, що коли сейчас не позбудуть ся рублів — то пійдуть до криміналу. В сей спосіб заробляють Жиди величезні суми. Так само скуповують Жиди від наших селян, особливо від баб, ріжні квити за військові достави, розуміють ся також за маленьку часть властивої вартости. На сї дві річи звертаємо увагу наших властий, які повинні чим скорше положити конець сему нечуваному визискови.

БОМБА УБИЛА ДІТИ.

З Команчі, сяніцького повіту, доносять до віденської „Свободи", що дня 16. червня с. р. бавили ся там на пасовиску діти і знайшовши військову бомбу, стали нею підкидувати. Нараз бомба вибухла і убила на місци три дївчини а шість дївчат і хлопців тяжко ранила. Се є пересторогою для наших сель, щоби напоминали свої дїти до осторожного обходженя зі знайденими на побоєвищах воєнними предметами, бо таке нещастє як в Команчи лучило ся вже в неоднім селї.

„ТИ НА МЕНЕ КАМЕНЕМ, — Я НА ТЕБЕ ХЛІБОМ".

Три віденські лікарі вернули сими днями до Відня зі Львова, де перебули російську інвазію, і оповідають в „Нає Фрає Прессе" про пережите. Між иншим читаємо там, що зворушуючим було, як всї верстви населеня тримали ся разом підчас російської інвазії в краю. I так в Дрогобичи український священик протягом многих місяців переховував стоодинацять жидівських дївчат в церкві і в той спосіб охоронив їх перед Росіянами. Те саме було дуже часто у Львові. Примір дійсно християнської любови.

ЗАКАЗ ПРОДАЖІ ГОРІВКИ В ГАЛИЧИНІ.

Правительство видало дуже розумне зарядженє, заказуючи продажу горівки і спиртових напоїв, зглядно обмежуючи їх споживанє. Шинкованє і дрібна продажа паленних спиртових напоїв є в Галичині безумовно заказані. Лише в каварнях, готелях, цукорнях і т. п. можуть політичні власти уділити виємково дозвіл на вишинк тих напоїв. Купці гідні довіря можуть дістати дозвіл на дрібну торговлю горівкою і неденатурованим спиртом, але лише в годинах від 9—12. перед полуднем з виємком субіт, неділь і сьвят. Розпорядок обовязує від дня 7. червня.

НОВООТВОРЕНІ Ц. К. СУДИ В ГАЛИЧИНІ.

Президия львівського висшого суду краєвого, тепер в Оломунци, подає до відома, що в Галичині розпочали діяльність повітові суди округів Коломия, Стрий, Самбір в отсих містах: Бірча, Бориня, Буківско, Березів, Делятин, Дрогобич, Дубецко, Динів, Яблонів, Ярослав, Косів, Кути, Ліско, Лютовиска, Риманів, Сяник, Старий Самбір, Старасіль, Турка і Жабє, а на Буковині президия краєвого суду в Чернівцях, окружний суд в Сучаві, та повітові суди в Чернівцях, Чудині, Дорні, Ґураґуморі, Кімполюнзі, Путилові, Радівцях, Селетині, Сереші, Сольці, Станівцях, Стульпиканах, Сторожинци, Вашківці і Вижници.

РОДИМЦІ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА, БО СЕ Є ОДИНОКА І НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ В АМЕРИЦІ!

ПОЗІР! ПОЗІР!

УКРАЇНЦІ З ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ. І З ОКОЛИЦІ!

Заходом відділів У. Н. Союза, з іменно Тов. „Запор. Січ" і Бр. св. Михаїла

— відбудеть ся —

В НЕДІЛЮ 8. СЕРПНЯ С. Р.

о 2-гій годині пополудни

ВЕЛИКЕ ВСЕНАРОДНЄ ВІЧЕ

в справі вільної України

в гали п. Г. Лютвіна (давнїйше Цюрчака) ч. 154 Савт Парк, ріг Фронт стр., Елізабетпорт, Н. Дж.

Головний реферат виголосить др. С. Демидчук. Будуть також промовляти инші бесідники. Явіть ся, Родимцї, як найчисленнїйше, бо справа дуже важна й інтересна. Приходіть всї до одного! Не лишайте нїкого дома! Покажіть перед сьвітом, що Ви є сьвідомими українськими патріотами!

За вічевий комітет:

Юрій Шевчук, Софрон Колодій.

ПОЗІР! ЛІТЛ ФОЛС, Н. Й. І ОКОЛИЦЯ!

В СУБОТУ, ДНЯ 7. СЕРПНЯ 1915

відограють місцеві аматори театральне представлене п. з.:

„НАТАЛКА ПОЛТАВКА"

ОСОБИ:

Наталка .... п-а Кароліна Конарська
Петро .... п. Никола Сворочинський
Терпелиха .... п-на Анна Трха
Никола .... п. Юліян Маланяк
Виборний .... п. Василь Окрепко
Возьний .... п. Василь Юган

Початок о годині 7.30 вечер.
Словеньска галя на Джерман Стр.
Вступ від особи 25 центів.

Дохід з представлення призначений на русько-кат. церков в Літл Фолс, Н. Й. На се представлене запрошуємо Вп. Сусідів з поблизьких плейсів.

КОМІТЕТ.

РОДИМЦІ! СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ПІТСБУРГ, ПА. Бр. сьв. Івана Хрестителя, від. 96, подає до відома, що мітінґ відбудеть ся 22. серпня с. р. в гали парохіяльній під ч. 7009 сема улиця. На тім мітінґу, а відтак через 2 місяці, будеть ся принимати нових членів без вступного до Братства, а до У. Н. Союза після статута. Котрий член не явить ся і не заплатить своєї залеглости, зістане виключений. — М. Лацик, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. сьв. Стефана, від. 221, повідомляє всіх своїх членів, що в неділю дня 8. серпня с. р. відбуде ся мітінґ, дуже короткий, бо маємо запрошеня до вимаршу (походу), котрий розпічнеть ся около години пів до першої. На тім мітінґу буде тілько збірка гроший, а звичайний мітінґ відбуде ся в неділю 15. серпня. Упрашає ся всіх членів, щоби численно явились з відзнаками до походу, щобисьмо всі разом з другими Братствами помаширували. Котрий член не явить ся до походу без жадної причини, заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — П. Мотало, предс.; Д. Кривий, кас.; І. Гайович, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошення поміщені в сій рубриці платить ся по 1 і пів цента за кожде слово за одноразове поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

Пошукую в важній справі своєї сестри **КАСІ ЛЯВРЕНТОВИЧ**, родом з Снятина. Перед чотирма роками перебувала в Бостоні. Хто би о ній знав, або вона сама, нехай зволить ласкаво написати на сю адресу: Dmytro Hryhorovich, P. O. Vegreville, Alta., Canada. 90—92

Де перебуває тепер **М. ГАВРИСИШИН**, з Вінніпеґ, Ман., Канада. В дуже важній для него справі зволить ласкаво в як найкоротшім часі зголоситись або донести своє місце побуту до Адміністрації „Свободи". Просить ся також тих, хто би про него знав, зволив ласкаво донести на адресу: „Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

ПОТРІБНО МУЩИН у всіх стейтах Америки, котрі мають много знакомости між Українцями. Стала тижнева платня. Голоситись особисто або листовно до: G. Czyzewski, 30 Church St., Room 512, 5th fl., New York, N. Y. межи 10-ою а 1-ою пополудни кождого дня. 89—94

ПОТРІБНО РОБІТНИКІВ на фарми, до огородників і ин. робіт. Платня від $20 до $25 місячно, мешкане і харч. Голоситись враз з річами до: S. Begneski, 115 Bond St., Sandy Hill, Paterson, N. J. 82ч91

ПОШУКУЄМО АҐЕНТІВ ДО ПРОДАЖИ КНИЖОК.

По услівя і каталоґ пишіть на адресу:

UKRAINIAN BOOK STORE,
701 W. Lackawanna Ave., Scranton, Pa. 89—91

НА ПРОДАЖ КОРНЕРОВИЙ САЛЬОН

дуже дешево, серед наших людий. Голоситись під ч. 107 Washington St., Jersey City, N. J. 90-91

ЛОТИ! ДОМИ! ШТОРИ! САЛЬОНИ! НА ПРОДАЖ

В самім місті Пасейку і околиця які продає місцева українська компанія.

Продаємо на дуже низькі місячні сплати. Тепер маємо на продаж БУЧЕРНЮ І ҐРОСЕРНЮ разом з цілим домом зараз при греко-кат. церкві межи Русинами, Словаками і Поляками. Добра нагода для бізнесмена Українця.

Інтересуючі нехай голосять ся на адресу:

GAZDAYKA & PANAS,
19 Jackson St., TEL. 2382 W. Passaic, N. J.

ПОШУКУЄМО СПІЛЬНИКІВ І РОБІТНИКІВ

з малим капіталом до нашої фабрики нового патенту. Наколи хочете мати сталу роботу і бути фаховим робітником, то прибудьте до нашого офісу. У нас навчите ся робити при машинах і автомобілях. Пишіть в своїй мові до: The Lohse Automobile Improvement Co., P. Funtash, 2985 E. 61st St., Cleveland, O. 88-92

ХТО ХОЧЕ МАТИ свій або своїх родичів портрет на полотні, великий 20x16 цалів, котрий можна мити водою, нехай зголосить ся або напише по інформації і ціну; маємо також портрети Тараса Шевченка на полотні, великі 24x20 ц., ціна один долар. Книжки до читаня, молитвенники, Кобзарі, „Українські Музи", книжки о теперішній війні, календарі і всякі инші. Каталоґ даром. Пишіть на адресу: 76—

RUSKA KNYHARNIA
im. T. Szewczenka
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ЩОСЬ ДУЖЕ ВАЖНОГО І ЦІКАВОГО.

Що доперва вийшла з друку перша в українській мові книжка „Чорної Маґії". Хто інтересуєсь маґією, і хто хоче пізнати її тайни, нехай пише до мене ... Адресуйте: W. H. Miller, ... Fountain Street, Winnipeg, Man., Canada. 88-95

НЕ МІГ СПАТИ.

Безсонність є одним з найбільших нещасть, які можуть набавити чоловіка. Найчастійше встає він рано дуже змучений, як був вечером. Пан Йос. Дворак в Спірвіл, Канз. був офірою безсонности. Написав він нам що слідує: „Мушу Вам донести, що Трінера Американський Елікcір Гіркого Вина зробив мені богато доброго, понеже не міг я спати більше, як дві до три години в ночі, а тепер, від часу як почав я уживати те лікарство, можу спати цілу ніч. Мав я також передше дуже малий апетит, а тепер є уже далеко ліпше. Щира подяка за се. Йос. Дворак, Спірвіл, Канз." Трінера Американський Елікcір Гіркого Вина зміцняє ділане орґанізму, усуває затверджене, привертає апетит і зміцнює нерви. Ціна $1.00. До набутя по всіх друґсторах.

Jos. Triner,
1333—39 S. Ashland Ave.,
(Adv.) Chicago, Ill.

Болї скуплені в одній части тіла зістануть скоро усунені найчастійше тоді, коли приложите наперед горячий вогкий оклад, а опісля натрете тіло Трінера Лініментом. Ціна 25 цт. або 50 цт., почтою 35 цт. або 60 цт.

ВЛАСНИЙ ДІМ з трема обширними площами в фабричнім місті і недалеко Ню Йорку можете набути за вельми приступну ціну. Вимагаєсь малий задаток а решта на сплату по 8 до 10 долярів місячно. Голоситись до: 89ч97

G. CZYZEWSKI,
30 Church St., ROOM 512, New York, N. Y.

Не зволікайте. Заки оглянете деинде, зголосіть ся вперед до нас, а переконаєтесь о нашій чесній і вповні відвічальній компанії, про що посьвідчить тисячі людий, котрі закупили у нас землю і доми.

ВАЖНЕ ДЛЯ ТИХ, ЩО ГРАЮТЬ АМАТОРСЬКІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ.

ПЕРША РУСЬКА КОСТЮМЕРІЯ

Посідає великий склад першорядних народних русько-українських і иншого рода добірних костюмів як також потрібні прибори до характеризованя осіб, як: паруки, волося, бороди, вуси, шминки і т. п. Річи ті виповичаємо по дуже низьких цінах. В нюйорських околицях убираємо і характеризуємо аматорів відповідно до ролі ґраючих на сцені. При замовленях треба присилати спис осіб і потрібних річий. Замовленя треба присилати що найменше 8 днів перед представленям на адресу:

Mrs. E. UHORCHAK, 310 2nd Street, Jersey City, N. J.

ПОЗІР РОДИМЦІ З РОЧЕСТЕР, Н. Й.

ФЕЛІКС РАДОМСЬКИЙ

404 & 1110 Hudson Ave., Rochester, N. Y.

має все на складі съвіже і ріжнородне місо, як також всякі вироби масарські. — На весіля і другі забави ціни знижені. — На жадане відвозимо товар до дому. —
Telephone Bell: Main 3721—W. 70ч-124

ШПИЛЬКУ ДО КРАВАТКИ з фотоґрафією митр. А. Шептицького або М. Січинського висилаємо за одержанєм 25 цнт. марками. Аґентам даєсь значний опуст. 76ч85

B. KULIKOWSKI,
432 E. 9th St., New York, N. Y.

ЮЛІЯН ПАВЧАК

109 N. 7th St., Brooklyn, N. Y.

РУСЬКИЙ ХАРАКТЕРИЗАТОР, ВИПОЗИЧАЄ ВСЯКОГО РОДА УКРАЇНСЬКІ КОСТЮМИ І ХАРАКТЕРИЗУЄ ПО НИЗЬКИХ ЦІНАХ. ЗАМОВЛЕНЯ ПРИНИМАЄ НАЙМЕНШЕ 14 ДНІВ ПЕРЕД ПРЕДСТАВЛЕНЄМ.

Новість!

КОЖДОМУ КОНЕЧНО ПОТРІБНО

КИШЕНКОВУ ЗАПАЛЬНИЧКУ З ОЛІВЦЕМ, 89ч97

В НІКЛЕВІЙ ОПРАВІ З ПРИТРИМУВАЧЕМ; НІКОЛИ НЕ ВИПАДЕ З КИШЕНІ. ВИСИЛАЄМО ЗА НАДІСЛАНЄМ 30 ЦНТ. В МАРКАХ:

Аґентам даєсь значний опуст.

MANUFACTURING CO.,
432 E. 9th St., Dep. 3, New York, N. Y.

МОЖНА ЗАРОБЛЯТИ 150—200 ДОЛЯРІВ МІСЯЧНО

Кождий молодий чи старший може в 4 тижнях вивчити ся на шофера і автомобільового механіка.

В нашій школі уділяєсь ся науку шоферства в день або вечерами в рідній мові.

Послугуємо ся в науці найлуччою і найновійшою методою а вивчимо їздити на фінних найновійших автомобілях. 86ч93

Властитель Mr. Strobridge, котрий є рівночасно учителем в нашій школі, був через 4 роки головним еґзамінатором при шоферських еґзамінах, отже вчить тих, що хочуть стати шоферами так, щоби напевно могли здати еґзамін. Стараємо ся для кождого о шоферський лайсенс (licence) і в добру посаду.

Винагороду за науку побираємо малу.

Записувати ся можна у нас кождого дня від години 3-ої попол. до 9-ої вечером а в неділю від 3-ої до 6-ої попол.

Strobridge Auto School
1989 Broadway, New York, N. Y.
близько 68. улиці.

ПОЗІР! ВАЖНЕ! ЧИТАЙТЕ!

Вже вийшла на 160 сторін ілюстрована (в дуже гарними образками) книжка

„З ТЕРЕНІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ".

В тій книжці є описані всі галицькі і буковинські повіти, міста, місточка і села до котрих загостили Москалі. Єсли не маєте з дому жадного листа, то з тої книжки довідаєтесь, що ся діє в Вашій родинній місцевости. Спис всіх убитих, ранених і вполонених Русинів-Українців і Поляків з поданєм, хто де служив при війску і хто звідки походить родом і з котрого повіту.

Ся книжка є дуже важна і інтересна, повинна находитись у кождого і в кождій хаті.

Ціна 50 цнт. Позамісцеві можуть присилати моні-ордер або стемпсами (канадійських не приймаєсь). Аґентам значний опуст. 89ч100.

SKLAD KNYZOK, B. Kulikowski,
432 E. 9th St., Dep. 3, New York, N. Y.

ЦІННИК КНИЖОК, які можна дістати в друкарни „Свободи":

Казки про жидів. — Зміст: Як Іван жидів мудрував. Вандрівка Івана з жидами. Як Іван водив жидів на гриби, а жидів у стаї потопив. — Мужик з жидом в співаці. Пан і жид. Казка про жида. Як жид Русина правував. — Ціна .... 15 цнт.
Книжочка рахункова. — Дуже практична книжочка до обчисления всяких рахунків; вона є пожиточна так для бизнесменів як і для робітників. З додатком деяких цінних відомостий. — Ціна .... 30 цнт.
Коротка історія Руси до зруйновання Січи. Містить богато образків руських князів і гетьманів. — Ціна .. 10 цнт.
Конець „Тітаніка", правдивий опис морської катастрофи. — Ціна .. 40 цнт.
I. Листи з неба. II. Лист шкляра до чорта і инші оповідання. — Ціна 25 цт.
Лис Микита. З німецького переробив Іван Франко. — Ціна .... 40 цнт.
Мужицька доля. Збірка оповідань. — Ціна .... 10 цнт.
Марія. — Зміст: Марія (уривок з поеми Т. Ш.). На чужині (вірш). Сьвором (оповідане). Рік 1903-тий в старім краю. Людоїство в Конґо. Клопоти куми Софрона (вірш). — Ціна 10 цнт.
Многострадальний народ. (Оглад історії українського народу). — Ціна 20 цнт.
Найкрасші пісні, як: воляцькі, коломийки, любовні, жартобливі і думки. — Ціна .... 20 цнт.
Невольники, драма в 5. діях.—Ціна 15 ц.
Наверненний грішник. — Ціна .. 20 цнт.
Народний рух австро-угорських Русинів. — Ціна .... 20 цнт.
Напад на Січ. — Ціна .... 5 цнт.
Не сплю душі живої!... Присьвята українському народови в Злучених Державах і в Канаді в тяжких хвилях його життя, на зарядно всяких надій для покріплення духа. — Ціна .... 15 цнт.
Ой не ходи Грицю, та на вечерниці. Народна драма зі співами в V. діях М. Старицького. (В перерібці Алексиндрова. — Ціна .... 30 цнт.
Оповіданє про Алі Бабу і сорок розбійників. Арабська казка. — Ціна 20 цт.
О підземних скарбах. — Природна розвідка про всякі мінерали, находячі ся в землі і як витворюють ся в них річи необхідні в житю людий. Ціна 25 ц.
Оповідання про заздрих Богів. — Ціна .... 10 цт.
Огонь на услугах чоловіка (З ілюстрації). Становище вдівці. — Янко Музика. — Свяпачий син. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.
I. Олекса Довбуш і карпатські опришки. — II. Цісар і ігумен. Балада. З німецького переклав Іван Франко. — Ціна .... 10 цнт.
Повна збірка веселих віршів Степана Руданського. — Ціна .... 55 цнт.
Порадник для женщин, що хочуть бути здоровими. — Ціна .... 15 цнт.
Порадник для залюблених або як писати любовні листи. — Ціна .. 35 цнт.
Провідник, практичний підручник до науки англійської мови без помочи учителя з доданем словаря. — Ціна $1.50
Портрет Т. Шевченка, помешьшене портрету славного артиста-маляра Ф. Красіцького. Величина 13х16 цалів на тривалім папери. — Ціна .. 29 цнт.
Під прапором свободи. Вибір патріотичних деклямацій. — Ціна ... 30 цнт.
Пісні про Канаду і Австрію. Пригоди з життя еміґрантів, писані віршом. — Ціна .... 40 цнт.
... рат і ростля. — Ціна .... 10 цнт.
Принц і нуждар. Дуже заимаюче оповідане славного американського писателя Марка Твейна в перекладі В. Держируки. — Ціна .... 50 цнт.
Притча про садівника та инші оповідання, гуморески і сатири. — Ціна .. 40 цнт.
Промови, деклямації і желаня на хрестинах, заручинах і весілю для кумів, старостів і дружбів. — Ціна .. 10 цнт.
Покуса. — Зміст: Покуса (оповідане). З партичної школи (оповідане). Я тут голова (оповідане). Пісня про Канаду. 11.000 метрів над землею. Руському серцю (вірш). Вік людий, звісний. — Ціна .... 15 цнт.
Про конець сьвіта. — Ціна .... 15 цнт.
Про нутро землі (з 22 образками). — Розказ про будову землі і її передпотопові здобутки. — Ціна .. 25 цнт.
Про Христофа Колюмба та відкрите Америки (2 ілюстрації). — Закон не спинить пияньства, тільки виховане. — Ріп Ван Вінкель (Вашінґтон Ірвінґ). — Дні нашої слави і недолі. Ціна 15 ц.
Руський штукар. 312 гарних штук до забави. — Зміст: Часть I. Забави фізичні і хемічні. Часть II. Штуки з картами. Часть III. Штуки рахункові. Часть IV. Штуки жартібливі. — Ціна .... 50 цнт.
Рицар і смерть. — Ціна .... 5 цнт.
Розмова Поляка з Русином. — Дуже веселий вірш, в котрім Русин висьмівав польську пиху. — Ціна .. 10 цнт.
Релігійні вірування старинних народів. — Зміст: Релігія Єгиптян. Релігія Халдеїв. Норвіська релігія Індусів. Ісповідники релігії Брама. Релігія Будди. Релігія Персів. Релігія Жидів. Релігія Греків. Релігія Римлян. — Ціна 20 цнт.
Русько-англійський таумач, з котрого можна дуже скоро навчитися англійської мови. Сторін 256, тверда оправа. — Ціна .... 60 цнт.
Різдвяна ніч (з 10 образками). — Ціна .... 10 цнт.
Степові люди. — Оповідане з життя в донських степах. — Ціна .... 15 цнт.
Страшна пімста. — Оповідане М. Гоголя з козацьких часів (з многими образками). — Ціна .... 20 цнт.
Сьпівомовки .... 40 цнт.
Сьвекруха. — Комедія в 3 діях. — Ціна .... 25 цнт.
Стрийки. — Сценічний образ в трох діях з житя хліборобів в Галичині. (Штука для аматорських театрів). — Ціна .... 20 цнт.
Стрілець на смерть! — Робітнича драма в 1-ій дії. (Для аматорських театрів). — Ціна .... 15 цнт.
Съвята весни. — Ворог між нами. — Христос Воскрес. — До часу збанок воду носить (2 ілюстр.) — Тополи (1 ілюстрація). — Мати. — На Великдень. — Старинний звичай. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 20 цнт.
Товариська ворожка, для веселої розривки в кружку знакомих. — Зміст: Вороженє будучности для женщин. Вороженє будучности для мущин. — Ціна .... 15 цнт.
Тарас Шевченко (17 ілюстрацій). — Ціна .... 20 цнт.
Український співаник. — Ціна 40 цнт.
Хлопська доля. — Ціна .... 5 цнт.
Хто з чого жиє? (Розвідка на тлі економічнім). — „Земля рече". — Ціна .... 15 цнт.
Чарадійні пригоди убогого Омара і султанової дочки Зулїми. — Ціна 20 ц.
Через кордон. (Цікаві розкази еміґрантів). Еміґрант (вірш). — Ціна 15 цнт.
Що стало ся з Рудольфом або трагедія на замку Маєрлінґ. — Ціна 60 цнт.
Що то є неволя? — Поляник комічний (з 5 образками). — Козацький хістик. — Кіндрат Бубненко-Швидкий. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 20 цнт.
Як мужик ходив до царя правди шукати (оповідане). З гір (вірш). За землю (оповідане). Сьвіт без Аллаха (арабська байка). Як вовк пімстив ся на царевім (казка). — Ціна .... 15 цнт.
Які то є люди на землі? (з 22 образками і 2 мапами). Дуже цікава розвідка про всі раси людий і їх житє. — Ціна .... 50 цнт.
Як писати листи або найновійший і найпрактичнійший Русько-анґ. листівник. — Ціна .... 75 цнт.
Як заложити читальню і вести бібліотеку. — Чому рік має 365 днів. — Що таке грім. — Алькоголь, повільна отруя. — Шинок. — Чотири дні. (Всеволод Гаршин). — Заповіт Ярослава Мудрого. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.
Як стати горожанином Злуч. Держав та инші практичні відомости.—Ціна 25 ц.
I. Як мене вибирали дружбою. — II. Цісар соловій. — Ціна ... 10 цнт.
Як пан собі біди шукав, оповідане Івана Франка. — Ціна .... 15 ц.

ДРУКИ.

Переписні картки. — 1) Т. Шевченко (з портрета Красіцького), 2) Шевченко в молодім віці, 3) Шевченко в неволи (з власноручного портрета), 4) Родинна хата Т. Шевченка, 5) Могила Т. Шевченка в Каневі над Дніпром. — Картки виконані в трох кольорах і прикрашені взорами в народних мотивах. — 5 карток .... 15 цнт.
Листові папери до родини, свояків, знакомих і др. На кождім листі находить ся відповідний віршик прикрашений гарною трикольоровою вінєтою в народних мотивах і три сторінки лініовані до писаня. — Ціна за 15 листів першої серії враз з ковертами для мущин 45 центів. — Ціна за 11 листів другої серії враз з ковертами для женщин 36 центів. — Поодинокий листок коштує 4 центи.
Книжочки платничі для вписуваня місячних вкладок членів до Братств і Товариств, 50 штук 3.50
Метрики хрещеня, шлюбу і смерти, штука .... 3 цнт.
Помяник за померших .... 10 цнт.
Листові папери. Листи з вінєтою Т. Шевченка, М. Лисенка, Ів. Франка, Богдана Хмельницького, М. Драгоманова — за штуку .... 2 цнт.
Книжки для опікунів хорих 1.00
Сьвідоцтва лікарські для хорих членів Братств і Товариств .... 3 цнт.

МОЛИТВЕННИКИ І КНИЖКИ БОГОСЛУЖЕБНІ ТА РЕЛІҐІЙНІ.

Новий Завіт	2.00
Псалтир	1.00
Бог Надежда Моя, звичайна оправа	1.00
Бог Надежда Моя, кістяна оправа	2.00
Бог Радость Моя, кістяна оправа	1.40
Віночок, для молодіжи, звич. оправа	28
Дорога до неба, скірана оправа	90
Дорога до неба, малий, звичайна оправа	32
Друг Душі, кістяна оправа	1.80
Друг Душі, малий, звич. оправа	50
Горі імієм серця, кіст. оправа	1.10
Горі імієм серця, скірана оправа	1.10
Горі імієм серця, звичайна оправа	34
Хліб Душі, кістяна оправа	1.80
Хліб Душі, звичайна оправа	90
Молитвослов для католицьких лиць	1.20
Помилуй нас Боже, для молодіжи, скірана оправа	80
Помилуй нас Боже, звич. оправа	50
Коляди	20
Збірник найкрасших пісень церковних	10
Ангельський хор, часть II.	20
Ангельський хор, часть II.	5

Адреса:

„SVOBODA"
83 Grand Str., Jersey City, N. J.

R. J. Glick Аґент асекураційний від огня.
Офіс находить ся —39
в WILLIAM McCONNEL BUILDING
SHAMOKIN, PA.

ПЕТРО ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

випозичає керичі на весіля, хрестини і всякі другі забави.
115 Ave. A., New York, N. Y.
Телефон: Orchard 2568.

ПОЗІР! Одинока школа механіків, шоферів в польській мові. На літо отвирає сезон автомобільовий. На що Вам оставати без праці, коли можете заробити $15 до $30 як шофер. Наша школа дає комплєтний курс, який триває 4 тижні. Наука в день або в ночи. Ґарантуємо лайсенси. Кошт $15.
International School of Automobile Engineers, 88-111
147 E. 40th St., New York

РУСЬКИЙ ЛІЧНИЧИЙ ІНСТИТУТ.
(Старокраєвого християнського лікаря.)

Се лічниче заведене має вже вироблену славу. Спеціяльно лічать тут застарілі жолудкові недуги, як також перестуджене, запалене легких і другі внутрішні недуги, епілепсію і секретні недуги мущин і женщин. Цілковито вилічую з ревматизму, пухлини і рак, лишаї і скірні викиди. Ліки виробляють ся під доглядом лікаря і з вибраних зіль привезених зі старого краю. Лікар говорить по руськи. 25-

Інститут отворений що-дня від рана до 7-ої вечером і виключаючи неділь.

Dr. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 East 58th Str., New York, N. Y.
Betw. 1st Ave & Ave A.

ШКОЛА АКУШЕРІЇ!
УЧИТЬ СЯ АКУШЕРІЇ В НАШІЙ ШКОЛІ, АБО У СЕБЕ ДОМА. ПО УКІНЧЕНЮ ВИДАЄМО ДИПЛЬОМ. Лічимо успішно всякі слабости мущин, женщин і дітий. Адресуйте:
Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery
329 E. 14th St., Dpt. S. New York, N. Y.
Telephone: Stuyvesant 933.

РУСИНИ ПІТСБУРГА!

Чи Ви знаєте

ЩО ГРОШІ, ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та пічніть складати свої ощадности в стейтовім банку на розі улиць 83— CARSON і 14-ої.

Сей банк є одним з найстарших і найпевнійших банків, що цілковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають сьи гроші ЦЕРКОВНІ, БРАТСЬКІ, СИРІТСЬКІ і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажане звіт стейтових контрольорів.

Продаємо КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ на найліпші лінії, а ГРОШІ до краю висилаємо по почтовім курсі.

German Savings & Deposit Bank
COR. 14-ої і CARSON STREETS,
SOUTH SIDE PITTSBURGH, PA.
И. Е. Рот, през., А. П. Міллер, кас., Ол. Бучак, урядн. банку.

ЗАЩАДИТЕ ГРОШІ

коли будете робити самі всякі направки для себе і своєї фамілії. Не давайте гроший за направки другим, коли самі їх можете зробити.

Такі шевські прибори з 3 пар напатків і відошов, доброго виробу, НЕ КОШТУЄ ВАС нічого, бо ціна $2.00 за всі прибори є менша як видаток за направу 3 пар черевиків. Наші нові копита (3 в 1-ім) є дуже практичні. Втрата є виключена. Після наших вказівок і дитина може робити, а при тім є се чиста робота і дає розривку кождому. Не відкладайте, а розпочинайте тепер. Задаток не вимагаєсь, лиш вишліть замовлене. Ми оплачуємо всі кошти. Гроші рішучо звертаємо, коли не до вподоби. 82ч91

THE BOSTON LEATHER CO.,
1158 Summit Ave., Dept. 4, Jersey City, N. J.

DR. RICHTER'S Pain-Expeller

найуспішнійший лік проти РЕВМАТИЗМА, БОЛІВ, ПАРАЛІЖА СУСТАВІВ І МЯЗІВ.

Оригінальні пачки мають обаловане як побіч подано.

Не беріть пачок, які не мають нашої торговельної марки якора.

Фляшочки по 25 і 50 центів в аптиках і впрост від фірми.

F. Ad. Richter & Co.,
74—80 Washington St.
NEW YORK, N. Y.

ЖМІЄЧНИК є одним з найлїпших домашних ліків і певним средством проти ревматизма, болїв плечий, колена і болїв грудий. Є помічне на болї голови, на болї суставів у рук і ніг, на легкий параліж нарку, болї горла і зубів. СЕЙ ЛІК Є ВИРОБУ СЛАВНОГО Д-РА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.

Відносіть ся до ґенерального аґента, залучаючи 2-центову марку на відповідь 51ч89

MIKE FEDIW,
47 Ridge St.,
Hastings upon Hudson, N. Y.

Ім. з 21 каміньми
ЖЕЛІЗНИЧИЙ ГОДИННИК

для мущин і жінок накручує ся без ключика, позолочуваний, з ґаранцією на 20 літ, подвійні коверти красно вирізані. Ходить безусловно точно і є спеціяльно зроблений для людей, котрі роблять при желізницях, і ґарантує ся на 20 літ. Незвичайна нагода. — Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за посліплатою (C. O. D.) $5.75 і за зворот пересилки, з тим привілеєм, що кождий може його оглянути, і если йому не подобає ся — то тоді не потребує платити ані одного цента. За такий годинник у вашого купця треба заплатити 25 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом позолочуваний ланцюшок в дармовисом — додає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO.,
1101 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill. 82ч91

Dr. LORENZ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
(з Одеси, Росія)
одинокий спеціяліст
в ПІТСБУРҐУ
МУЖЕСЬКИХ НЕДУГ
котрий говорить по українськи.

Години урядові:
Від 9-ої рано до 8-ої веч. В пятниці: Від 9-ої рано до 5-ої попол.
64ч— В неділі:
Від 10-ої рано до 2-ої пополудни.

644 PENN AVE.
PITTSBURGH, PA.

До хорих Русинів по всіх закутинах Злучених Держав!

Др. Б. ГОГЕНБЕРГ,
славний спеціяліст зі старого краю

поручає всім терпячим Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лікарські услуги.

Лічить з найліпшим і найпевнійшим успіхом ревматизм всякі недомаганя жолудкові недугу утроби, нирок, згрублене жил, гемороїди, структуру або звужене мочевого каналу, недуги венеричні, як рівнож всілякі наслідки тайних недуг, недуги скірні, ріжні затроєня крови і т. д.

Доконує всякі найтяжші операції мущин, женщин і дітий в своїм офісі або в домі пацієнта, спеціяльно же на препуцию при помочи спеціяліста з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовне з повним довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь залучіть почт. марку.

Dr. B. HOHENBERG,
304 2nd Ave., (між 17. а 18 ул.
NEW YORK CITY.
Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

DR. KOLER
638 Penn Ave., Pittsburg, Pa.
ЛІКАР
(говорить по українськи)

Dr. KOLER є одиноким лікарем в Пітсбурґу, котрий відбув свої студиї в Варшаві, має 18 літ досьвіду у лїченю недуг приватних мущин і женщин.

Лічить: затроєне крови, уплави, немічи у мущин, всякі уплави мочевого проводу, лишеї викиди скірні, свербячку, шкрофули, недуги міхура і инші, походячі з нечистоти крови або блудів молодости. Голосіть ся особисто; почтою не лічу.

Години приняти: від 9-ої рано до 8-ої веч. В неділі до 2-ої.

ПОДАЮ ДО ВІДОМА УКРАЇНСЬКОГО ЗАГАЛУ, ЩО

1) Я є українським християнським лікарем, котрий говорить по українськи;
2) Я лічу медично і хірурґічно недуги як: слабости ушей, носа, горла, очий, легких, серця, жолудка, нирок, викиди шкірні, нервові слабости, гемороїди і секретні недуги мущин і жіночі женщин.
3) Я не є лікарем з медичної лінії або інституту, ані я не зву себе професором, як звичайно роблять бизнес через таумачів (такий титул може хто небудь уживати в Америці і він не має ніякої вартости), але з огляду на мою численну практику в многих шпиталях, я є в силі дати Вам можливо найліпшу оцінку і пораду.
4) Уділяю охотно відповіди на всякі запити кождому, хто до мене зголосить ся або напише! 67—79

Dr. JOHN SMITH, Jr., 304 E. 14th St., New York, N. Y.

Офісові години: від 9-ої до 1-ої в пол. і від 6-ої до 8-ої вечер. В неділі: від 9-ої до 2-ої в пол.

ПО 2 ДОЛ. МІСЯЧНО.

По 2 дол. місячно.

СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА!

1000 співних машин, які остали з сьвіточного заносу і які продавано по $50, ми тепер продаємо їх враз з 20-ма плитами по $21.50. До кождої машини даємо ґаранцію на 15 літ. Пришліть на $15 задатку, а ми вишлемо Вам сю гарну машину. У нас є також инші машини, які продаємо на сплату по $2 місячно. Жадайте нашого безплатного каталоґа фонографів і музичних інструментів. Наш склад є отворений вечерами до 10-ої год., не вилучаючи неділь і сьвят. 43—

GREATER NEW YORK PHONOGRAPH CO.,
308 GRAND STREET, D. 308 NEW YORK, N. Y.

ПО 2 ДОЛ. МІСЯЧНО.